

Nr 128

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skatt på spel, m. m.; given Stockholms slott den 10 november 1972.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att skatt införs på det spel som bedrivs på automater (s. k. enarmade banditer) och på rouletter. Vidare föreslås en omläggning av beskattningen av bingospelet.

Skatten på automat- och roulettspelet föreslås få formen av en fast avgift. Denna föreslås i fråga om automatspelet utgöra 500 kr. per apparat och månad. I fråga om roulettspelet föreslås avgiften utgöra 2 000 eller 3 000 kr. per speltillstånd och månad, beroende på antalet speldagar per vecka. I fråga om bingospelet föreslås att nuvarande system med lotterivinstskatt och stämpelskatt ersätts med en generell skatt om 5 % på spelinsatserna.

Vidare föreslås att skattepliktigt spel får bedrivas endast efter särskilt tillstånd. Sådant tillstånd skall kunna meddelas för automat- och roulettspel på restaurang med utskänkningsrättighet, i nöjespark och liknande samt i vissa samlingslokaler. Bingospel föreslås även i fortsättningen vara förbehållet välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål. Härjämte föreslås att högsta insats för automatspel får vara 1 kr. och högsta vinst vid roulettspel 30 gånger insatsen samt att förbudet mot inlösen av vinst i pengar i dessa spel slopas.

Spelskatten liksom de ändrade reglerna beträffande villkoren för bedrivande av skattepliktigt spel föreslås träda i kraft den 1 april 1973. Statens inkomster av spelskatten beräknas bli ca 50 milj. kr. för år räknat.

1 Förslag till

Förordning om skatt på spel

Härigenom förordnas som följer.

1 § Spelskatt erlägges enligt denna förordning till staten för sådant automat-, roulett- eller bingospel som kräver tillstånd enligt 1 a, 1 b eller 3 § lotteriförordningen (1939: 207).

2 § Riksskatteverket är beskattningsmyndighet för spelskatt.

3 § Riksskatteverket kan förordna om undantag från skatteplikt för sådant spel som bedrivs på spelautomat av enklare beskaffenhet med låga insatser och vinstmöjligheter.

4 § Skattskyldig är den som har tillstånd som avses i 1 §. I fråga om automat- eller roulettspel med utrustning som upplåtes av någon med fast driftställe inom landet, är dock den som upplåter utrustningen skattskyldig.

Med upplåtelse enligt första stycket jämställs i denna förordning överlåtelse med äganderättsförbehåll.

5 § Delägare i enkelt bolag är skattskyldig i förhållande till sin andel i bolaget. Efter ansökan av samtliga delägare kan riksskatteverket besluta att den delägare som dessa föreslår skall anses som ensam skattskyldig för bolagets hela skattepliktiga verksamhet.

I fråga om kommanditibolag eller annat handelsbolag är bolaget skattskyldigt. Har skattskyldig avlidit, är dödsboet skattskyldigt. Har skattskyldig försatts i konkurs, är konkursboet skattskyldigt.

6 § Skattskyldighet för automat- eller roulettspel inträder med den kalendermånad då spelet påbörjas och upphör vid utgången av den kalendermånad då spelet upphör.

Skattskyldighet för bingospel inträder när insats göres i spelet.

7 § Den som avser att bedriva spel som medför skattskyldighet skall anmäla sig för registrering hos riksskatteverket.

Anmälan göres senast den 15 i månaden närmast före den månad då spelet avses bli påbörjat.

Om verkställd registrering utfärdar riksskatteverket särskilt bevis som sändes till den skattskyldige.

8 § För att avgöra om skattskyldighet föreligger kan riksskatteverket infordra uppgift från den som icke anmält sig för registrering enligt 7 §.

9 § Underlåter någon att göra anmälan enligt 7 § eller lämna uppgift enligt 8 §, kan riksskatteverket förelägga honom att vid vite fullgöra sin skyldighet. Försuttet vite utdömes av verket.

10 § Spelskatt utgår i fråga om

1. automatspel, för varje kalendermånad då skattskyldighet föreligger, med 500 kronor per automat,

2. roulettspel, för varje kalendermånad då skattskyldighet föreligger, med 3 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel minst tre dagar varje vecka och med 2 000 kronor för annat tillstånd,

3. bingospel med 5 procent av värdet av erlagda spelinsatser och entréavgifter eller andra avgifter i den mån avgifterna berättigar till deltagande i spelet.

11 § Redovisning för spelskatt sker löpande genom deklaration för bestämda redovisningsperioder.

Redovisningsperiod utgör i fråga om automat- och roulettspel kommande kalenderkvartal och i fråga om bingospel förflutet kalenderkvartal.

Redovisning skall lämnas för varje tillstånd för sig. Riksskatteverket kan dock medge, att gemensam redovisning får lämnas för flera tillstånd.

12 § Deklaration skall utan anmaning lämnas till riksskatteverket för

1. automat- och roulettspel senast den 15 i månaden närmast före redovisningsperiodens början och, om skattskyldighet inträder under en redovisningsperiod, senast den 15 i månaden närmast före den månad då skattskyldigheten inträder,

2. bingospel senast den 15 i månaden närmast efter redovisningsperiodens slut och, om skattskyldigheten upphör under en redovisningsperiod, senast den 15 i månaden närmast efter den månad då skattskyldigheten upphör.

13 § Om skatt som erlagts för automat- eller roulettspel utfärdar riksskatteverket bevis.

14 § Skattepliktigt automat- eller roulettspel får ej bedrivas utan att skatten blivit erlagd.

15 § Har skatt erlagts för automat- eller roulettspel och visar den skattskyldige att skattepliktigt spel ej bedrivits under den tid som skatten avser, prövar riksskatteverket, i vilken mån skatten skall återbetalas.

Ansökan om återbetalning av skatt enligt första stycket göres senast den 15 i månaden efter redovisningsperiodens utgång.

16 § Anordnar någon skattepliktigt spel utan tillstånd, påför riksskatteverket anordnaren spelskatt med belopp motsvarande den skatt som enligt 10 § skulle ha utgått om tillstånd lämnats.

17 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet anordnar skattepliktigt automat- eller roulettspel utan att skatten erlagts, dömes till böter eller fängelse högst ett år. Är brottet ringa, dömes ej till straff.

På grund av brott enligt första stycket kan utrustning och annan egendom som använts vid spelet eller egendomens värde förklaras förverkade hos den som anordnat spel eller yrkesmässigt tillhandahållit egendomen.

18 § Angående beslag av egendom, som kan antagas vara förverkad enligt 17 §, gäller bestämmelserna i rättegångsbalken med följande avvikelse.

Bestämmelsen att åtal skall väckas inom viss tid gäller ej i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

19 § Den som bedriver automat- eller roulettspel med utrustning som upplåtits till honom är ansvarig för spelskatt för vilken skattskyldighet åvilar upplåtaren och som denne ej erlagt. Vid upplåtelse av spelutrustning i flera led gäller motsvarande för upplåtare som själv ej är skattskyldig.

20 § Riksskatteverket kan på ansökan av den som bedriver eller ämnar bedriva verksamhet som medför skyldighet att erlägga spelskatt meddela förhandsbesked i fråga som avser sökandens skattskyldighet. Förhandsbesked får meddelas om det är av vikt med hänsyn till sökandens intresse eller för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning.

21 § Förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning äger med undantag av bestämmelserna i 32 § tillämpning på spelskatt. Bestämmelserna i 4, 9 och 11 §§ äger tillämpning även på den som innehar speltillstånd utan att vara skattskyldig för spelskatt.

22 § Talan mot beslut i fråga som avses i 11 § tredje stycket eller 15 § föres hos Kungl. Maj:t genom besvär.

Talan mot beslut i fråga om utdömande av vite enligt 9 § föres hos kammarrätten genom besvär.

Mot beslut av riksskatteverket enligt 5 § första stycket eller 7—8 §§ eller mot beslut om föreläggande av vite får talan ej föras.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 april 1973.

2. Förordningen äger icke tillämpning på bingospel som enligt anmälan eller tillstånd enligt lotteriförordningen (1939: 207) påbörjats före den 1 april 1973.

3. Den som avser att påbörja skattepliktig spelverksamhet under april månad 1973, skall senast den 15 mars 1973 göra anmälan för registrering enligt 7 §.

4. För att avgöra om anmälningsskyldighet för registrering enligt 7 § föreligger kan riksskatteverket före den 1 april 1973 infordra uppgift från den som kan antagas bli skattskyldig.

5. Ytterligare föreskrifter för ikraftträdandet av denna förordning meddelas av Konungen.

2 Förslag till

Lag om ändring i lotteriförordningen (1939: 207)

Härigenom förordnas i fråga om lotteriförordningen (1939: 207)

dels att 1, 2, 3 och 11 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i förordningen skall införas två nya paragrafer, 1 a och 1 b §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Lotteri om penningar eller penningars värde må ej utan tillstånd av Kungl. Maj:t för allmänheten anordnas i andra fall eller i annan ordning än som stadgas i denna förordning.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Lotteri om penningar eller penningars värde må ej utan tillstånd av Kungl. Maj:t för allmänheten anordnas i andra fall eller i annan ordning än som stadgas i denna förordning. *Detsamma gäller i*

¹ Senaste lydelse 1964: 668.

Nuvarande lydelse

Såsom lotteri anses varje företag, däri efter lottning, gissning, vadhållning eller jämförlig av slumpen helt eller delvis beroende anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det, som erhålles av en var deltagare. Marknads- och tivolinöjen, såsom mekaniska spelapparater, ringkastningsanordningar och skjutbanor, vilka äro förenade med vinstmöjligheter som nu sagts, skola betraktas såsom lotterier oavsett företagens beskaffenhet i övrigt.

Bestämmelserna i denna förordning äga ej tillämpning å svenska statens premieobligationer.

Angående dobbleri stadgas i brottsbalken.

Föreslagen lydelse

fråga om sådant automat-, roulett- eller bingospel, som ej anordnas för allmänheten, om spelet anordnas i förvärvssyfte.

Såsom lotteri anses varje företag, däri efter lottning, gissning, vadhållning eller jämförlig av slumpen helt eller delvis beroende anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det, som erhålles av en var deltagare. Marknads- och tivolinöjen, såsom mekaniska spelapparater, ringkastningsanordningar och skjutbanor, vilka äro förenade med vinstmöjligheter som nu sagts, skola betraktas såsom lotterier oavsett företagens beskaffenhet i övrigt. *Utbetalas vid automatspel anvisning, är denna att anse som vinst, oaktat den endast berättigar till fortsatt spel.*

1 a §

Spel med mynt eller polletter på mekaniska eller elektroniska apparater (automatspel) må anordnas efter tillstånd av polismyndigheten under förutsättning

att spelet anordnas antingen i samband med offentlig nöjeställning inom föreningslokal, annan samlingslokal eller nöjespark eller liknande anläggning eller i samband med tivolirörelse eller sådan restaurangrörelse, för vilken gäller tillstånd till utskänkning enligt rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521),

att värdet av spelarens insats utgör högst en krona per spel,

att högsta vinsten ej överstiger ett värde, som motsvarar tjugu gånger insatsen,

att tillståndsbeslutet, i original eller bestyrkt avskrift, finnes anbragt på väl synlig plats i lokalen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Tillstånd meddelas för sådan nöjesarrangör eller rörelseidkare, som avses i första stycket, och gäller för viss tid eller tills vidare.

1 b §

Roulettspel må anordnas efter tillstånd av polismyndigheten under förutsättning

att spelet anordnas antingen i samband med offentlig nöjeställning inom nöjespark eller liknande anläggning eller i samband med restaurangrörelse, för vilken gäller tillstånd till utskänkning enligt rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521),

att spelet bedrives med spelmarker,

att värdet av spelarens insats på varje särskild vinstmöjlighet utgör högst 50 öre,

att högsta vinsten på varje särskild vinstmöjlighet ej överstiger ett värde, som motsvarar trettio gånger insatsen,

att tillståndsbeslutet, i original eller bestyrkt avskrift, finnes anbragt på väl synlig plats i lokalen.

Tillstånd meddelas för innehavaren av spellokalen och gäller för viss tid eller tills vidare.

2 §²

Lotteri må anordnas efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan, under förutsättning

Lotteri, vilket ej är bingospel eller spel som avses i 1 a eller 1 b §, må anordnas efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan, under förutsättning

att lotteriet anordnas i samband med offentlig nöjeställning eller tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål,

att lotteriet bedrives allenast inom för tillställningen avsett område, att vinsterna uteslutande utgöres av varor eller av anvisningar, gällande såsom betalningsmedel allenast inom nämnda område,

att värdet å högsta vinst icke överstiger 10 kronor eller, där vinsterna utgöres uteslutande av varor, 15 kronor,

² Senaste lydelse 1955: 92.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

att vinstfördelning äger rum i omedelbar anslutning till deltagande i lotteriet,

samt att, om för deltagande i lotteriet fordras insats, denna icke överstiger 50 öre eller, där vinsterna utgöras uteslutande av varor, en krona.

3 §³

Lotteri, däri insatser, om sådana fordras, och vinster äro till antal och storlek bestämda enligt uppgjord plan, må, oaktat de i 2 § angivna förutsättningarna icke äro för handen, anordnas

a) efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan, under förutsättning

att lotteriet anordnas i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål,

att lotteriet bedrives allenast inom för tillställningen avsett område,

att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper,

att behållningen i lotteriet uteslutande användes för det ändamål, till vars förmån den tillställning äger rum i samband varmed lotteriet är anordnat, samt

att anmälan icke avser anordnande vid samma tillställning av lotterier med insatser till högre sammanlagt belopp än 3 000 kronor;

b) efter tillstånd av polismyndigheten under förutsättning

att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller för partipolitisk verksamhet eller till understöd och uppmuntran åt svenska konstidkare,

att lotteriet bedrives allenast inom polismyndighetens förvaltningsområde,

att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper, samt

att insatserna icke uppgå till högre sammanlagt belopp än 30 000 kronor;

c) efter tillstånd av länsstyrelsen under förutsättning

³ Senaste lydelse 1971: 1106.

Lotteri, vilket ej är spel som avses i 1 a eller 1 b § och i vilket insatser, om sådana fordras, och vinster äro till antal och storlek bestämda enligt uppgjord plan, må, oaktat de i 2 § angivna förutsättningarna icke äro för handen, anordnas

a) efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan, under förutsättning

att fråga ej är om bingospel,

att lotteriet anordnas i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål,

att lotteriet bedrives allenast inom för tillställningen avsett område,

att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper,

att behållningen i lotteriet uteslutande användes för det ändamål, till vars förmån den tillställning äger rum i samband varmed lotteriet är anordnat, samt

att anmälan icke avser anordnande vid samma tillställning av lotterier med insatser till högre sammanlagt belopp än 3 000 kronor;

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller för partipolitisk verksamhet eller till understöd och uppmuntran åt svenska konstidkare,

att lotteriet bedrivs allenast inom länet,

att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper, samt

att insatserna icke uppgå till högre sammanlagt belopp än 200 000 kronor.

Vid tillämpning av de i första stycket upptagna bestämmelserna om värdegränser för tillståndsgivning skall hänsyn tagas till samtliga tillstånd, som myndigheten under kalenderåret meddelar sökanden.

11 §⁴

Dömes någon till ansvar för brott som sägs i 10 §, må tillika, efter ty skäligt finnes, förklaras förverkade för lotteriet uppburna insatser samt bevis om rätt till delaktighet i lotteriet och andra lotteriet avseende handlingar, varmed olagligen tagits befattning.

På grund av brott som sägs i 10 § må vidare utrustning och annan egendom, som använts vid automat-, roulett- eller bingospel, eller egendomens värde förklaras förverkade hos den som avses i första stycket eller hos den som yrkesmässigt tillhandahåller sådan egendom.

Värdet av förverkad egendom tillfaller kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1973.

Bingospel, för vilket anmälan gjorts enligt äldre bestämmelser, får dock bedrivas till och med den 30 april 1973.

3 Förslag till

Lag om ändring i skattebrottslagen (1971: 69)

Härigenom förordnas, att 1 § skattebrottslagen (1971: 69) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Denna lag gäller i fråga om skatt eller avgift enligt

1. förordningen (1908: 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, förordningen (1927: 321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar, kommunalskattelagen (1928: 370), förordningen (1933: 395) om ersättningsskatt, förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt, förordningen (1946: 324) om skogsvårdsavgift, förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, förordningen

⁴ Senaste lydelse 1964: 668.

¹ Senaste lydelse 1972: 268.

Nuvarande lydelse

(1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt, förordningen (1958: 295) om sjömansskatt, förordningen (1970: 99) om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten,

2. förordningen (1941: 251) om särskild varuskatt, förordningen (1943: 477) om skatt å vissa pälsvaror, förordningen (1948: 85) om försäljningsskatt, förordningen (1953: 396) om accis å fettemulsion m. m., förordningen (1953: 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall, förordningen (1957: 262) om allmän energiskatt, förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, förordningen (1960: 258) om utjämningsskatt å vissa varor, förordningen (1961: 372) om bensinskatt, förordningen (1961: 394) om tobaksskatt, förordningen (1961: 653) om brännoljeskatt, stämpelskatteförordningen (1964: 308), förordningen (1964: 352) om gasolskatt, förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen, förordningen (1968: 430) om mervärdesskatt, förordningen (1971: 170) om annonsskatt, förordningen (1972: 266) om skatt på annonser och reklam,

3. lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring i vad avser obligatorisk försäkring, lagen (1955: 469) angående omreglering av vissa ersättningar enligt lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete m. m., förordningen (1960: 77) angående byggnadsforskningsavgift, lagen (1961: 300) om redareavgift för sjöfolks pensionering, lagen (1962: 381) om allmän försäkring, lagen (1962: 398) om finansiering av folkpensioneringen, förordningen (1968: 419) om allmän arbetsgivaravgift, lagen (1970: 742) om lönegarantiavgift, lagen (1971: 282) om arbetarskyddsavgift.

Lagen gäller även preliminär skatt, kvarstående skatt och tillkommande skatt som avses i uppbördsförordningen (1953: 272).

Lagen tillämpas ej om skatten eller avgiften fastställs eller uppbäres i den ordning som gäller för tull och ej heller beträffande restavgift, skattetillägg eller liknande avgift.

Föreslagen lydelse

2. förordningen (1941: 251) om särskild varuskatt, förordningen (1943: 477) om skatt å vissa pälsvaror, förordningen (1948: 85) om försäljningsskatt, förordningen (1953: 396) om accis å fettemulsion m. m., förordningen (1953: 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall, förordningen (1957: 262) om allmän energiskatt, förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, förordningen (1960: 258) om utjämningsskatt å vissa varor, förordningen (1961: 372) om bensinskatt, förordningen (1961: 394) om tobaksskatt, förordningen (1961: 653) om brännoljeskatt, stämpelskatteförordningen (1964: 308), förordningen (1964: 352) om gasolskatt, förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen, förordningen (1968: 430) om mervärdesskatt, förordningen (1971: 170) om annonsskatt, förordningen (1972: 266) om skatt på annonser och reklam, *förordningen (1972: 000) om skatt på spel,*

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Förmånsrätt enligt 13 § förmånsrättslagen (1970: 979) följer med fordran på

1. skatt och avgift, som anges i 1 § första stycket uppbördsförordningen (1953: 272), samt skatt enligt förordningen (1908: 128) angående beviljningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, förordningen (1958: 295) om sjömansskatt och kupongskatteförordningen (1970: 624),

2. skatt enligt förordningen (1959: 507) om allmän varuskatt och förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt,

3. skatt eller avgift enligt förordningen (1908: 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, förordningen (1928: 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, förordningen (1941: 251) om särskild varuskatt, förordningen (1943: 477) om skatt å vissa pälsvaror, förordningen (1948: 85) om försäljningsskatt, förordningen (1953: 396) om accis å fettemulsion m. m., förordningen (1953: 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall, förordningen (1957: 262) om allmän energiskatt, förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor, förordningen (1961: 372) om bensinskatt, förordningen (1961: 394) om tobaksskatt, förordningen (1961: 653) om brännoljeskatt, stämpelskatteförordningen (1964: 308), förordningen (1964: 352) om gasolskatt, för-

3. skatt eller avgift enligt förordningen (1908: 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, förordningen (1928: 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, förordningen (1941: 251) om särskild varuskatt, förordningen (1943: 477) om skatt å vissa pälsvaror, förordningen (1948: 85) om försäljningsskatt, förordningen (1953: 396) om accis å fettemulsion m. m., förordningen (1953: 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall, förordningen (1957: 262) om allmän energiskatt, förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor, förordningen (1961: 372) om bensinskatt, förordningen (1961: 394) om tobaksskatt, förordningen (1961: 653) om brännoljeskatt, stämpelskatteförordningen (1964: 308), förordningen (1964: 352) om gasolskatt, för-

¹ Med nuvarande lydelse avses den lydelse som föreslagits i prop. 1972: 114.

Nuvarande lydelse

ordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen, förordningen (1971: 170) om annons-skatt *samt* förordningen (1972: 266) om skatt på annonser och reklam,

Föreslagen lydelse

ordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen, förordningen (1971: 170) om annons-skatt, förordningen (1972: 266) om skatt på annonser och reklam *samt förordningen (1972: 000) om skatt på spel,*

4. skatt enligt förordningen (1922: 260) om automobilsfatt, kungörelsen (1934: 122) om skatt å motorfordon, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts, kungörelsen (1951: 750) om saluvagnsskatt, förordningen (1963: 116) om trafikomläggningsskatt, kungörelsen (1964: 43) om skatt å automobil, som av utomlands bosatt person för tillfälligt brukande i riket här förvärvats samt traktorskatteförordningen (1969: 297),

5. tull samt avgift enligt kungörelsen (1960: 235) om avgift för växt-skyddskontroll vid införsel av växter och förordningen (1968: 361) om avgift vid införsel av vissa bakverk,

6. avgift enligt förordningen (1952: 320) om prisregleringsavgift för fisk m. m., förordningen (1953: 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, förordningen (1953: 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. samt förordningen (1967: 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område,

7. avgift, som anges i 1 § första stycket förordningen (1959: 552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. samt avgift enligt lagen (1961: 300) om redareavgift för sjöfolks pensionering och förordningen (1968: 419) om allmän arbetsgivaravgift, allt i den mån avgift som här avses icke omfattas av 1.

Förmånsrätten omfattar ej restavgift och liknande avgift som utgår vid försummelse att redovisa eller betala fordringen och ej heller skatte- eller avgiftstillägg och förseningsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1973.

5 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1928: 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen (1928: 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Å vinst i svenskt lotteri och å vinst vid vinstdragning på här i

Å vinst i svenskt lotteri och å vinst vid vinstdragning på här i

¹ Senaste lydelse 1966: 219.

Nuvarande lydelse

riket utfärdade premieobligationer skall, därest vinstens värde överstiger i fråga om vinst i varu- eller tombolalotteri tvåhundra kronor samt i fråga om annan vinst femtio kronor, till staten erläggas en särskild skatt motsvarande, i fråga om vinst å premieobligation tjugu procent och i fråga om annan vinst trettio procent av vinstens värde; dock att å annan vinst än sådan i varu- eller tombolalotteri skatt ej skall erläggas med högre belopp än att därefter av vinsten återstår femtio kronor. Skatt som nu sagts skall icke utgå å vinst vid vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar eller å skänkta vinstföremål i varu- eller tombolalotteri, ej heller å vinst vid utlottning av konstverk inom förening, vars enda syfte är att främja intresset för eller eljest stödja den bildande konsten.

Vid beräkning av skattebeloppet skall i vinstens värde inräknas den å vinsten belöpande skatten.

Skatt skall icke utgöras för vinst, som utfallit å lott eller obligation, vilken icke blivit avyttrad, och ej heller för vinst, som ej av vinnaren uttages.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 1973. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om bingospel, som enligt anmälan eller tillstånd enligt lotteriförordningen (1939: 207) påbörjats före den 1 april 1973.

6 Förslag till

Förordning om ändring i stämpelskatteförordningen (1964: 308)

Härigenom förordnas, att 28 § stämpelskatteförordningen (1964: 308) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*28 §¹

För lotteri, som anordnas efter tillstånd enligt lotteriförordning-

För lotteri, som anordnas efter tillstånd enligt lotteriförordningen

¹ Senaste lydelse 1971: 1107.

Nuvarande lydelse

en (1939: 207) och som avser andra värdeföremål än penningar, skall stämpelskatt erläggas, om sammanlagda beloppet av de gjorda insatserna överstiger femtontusen kronor.

Föreslagen lydelse

(1939: 207) och som icke är bingo-spel, skall stämpelskatt erläggas, om lotteriet avser andra värdeföremål än penningar och sammanlagda beloppet av de gjorda insatserna överstiger femtontusen kronor.

Skatten utgår med fem kronor för varje fullt hundratal kronor av det i första stycket angivna insatsbeloppet i den mån detta överstiger femtontusen kronor.

Om samme anordnare samtidigt bedriver två eller flera lotterier med lika vinstplaner, skall vid tillämpningen av denna paragraf endast ett lotteri anses föreligga.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 1973. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om bingospel som enligt anmälan eller tillstånd enligt lotteriförordningen (1939: 207) påbörjats före den 1 april 1973.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 10 november 1972.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, BENGTSSON, NORLING, CARLSSON, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter *fråga om skatt på spel, m. m.* och anför.

Inledning

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 mars 1969 tillkallade jag sakkunniga med uppgift att se över gällande bestämmelser på punktskatteområdet. Utredningen, som antagit namnet *1969 års punktskatteutredning*¹, avlämnade såsom en första etapp i sitt arbete betänkandet (1970: 37) Översyn av vissa punktskatter. Med utgångspunkt i betänkandet reformerades i betydelsefulla delar de materiella reglerna för flertalet skatter på punktskatteområdet genom beslut av 1970 års höstriksdag (prop. 1970: 178, BeU 62 och rskr 410) och 1971 års vårriksdag (prop. 1971: 73, SkU 34 och rskr 198).

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1970 uppdrog jag — under hänvisning bl. a. till bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande (BeU 1970: 26) — åt punktskatteutredningen att även behandla frågor rörande beskattning av spelautomater och liknande. I april 1972 avlämnade utredningen delbetänkandet (Ds Fi 1972: 2) Skatt på spel. I betänkandet föreslås bl. a. beskattning av spel på s. k. enarmade banditer och jämförliga spelautomater samt av spel på rouletter och liknande anordningar. Vidare föreslås en omläggning av gällande beskattning av bingospelet samt vissa justeringar av villkoren för bedrivande av spel. Utredningen har också berört frågan om inrättande av kasinon av internationell typ i Sverige. Denna fråga

¹ Ledamöter departementsrådet Hans Fridolin, tillika ordförande, skattedirektören Einar E:son Thulin, byråchefen Bo Willart och fr. o. m. den 30 juni 1971 direktören Tage Jakobsson.

behandlas inte i detta sammanhang. Jag vill dock nämna, att organisatoriska och andra spörsmål rörande kasinoverksamhet i Sverige kommer att göras till föremål för särskild utredning.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av Göta hovrätt, justitiekanslern (JK), kammarrätten i Stockholm, kammarrätten i Göteborg, rikspolisstyrelsen (RPS), riksskatteverket (RSV), riksåklagaren (RÅ), länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Jämtlands län, skolöverstyrelsen, kommittén för planering av turistanläggningar och friluftsområden m. m., Barnens dags riksförbund, Folkets husföreningarnas riksorganisation, Folkparkernas centralorganisation, Folkörörelsernas lotteribyrå, Landsorganisationen i Sverige (LO), Riksorganisationen av artistarbetsgivare, Statstjänstemännens riksförbund (SR), Svenska penninglotteriet AB, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges automatägares riksförbund, Sveriges centrala restaurangaktiebolag, Sveriges hotell- och restaurangförbund, Sveriges konditorförening, Sveriges riksidrottsförbund, Sveriges tivoliägareförening och Tjänstemännens centralorganisation (TCO). Svenska turisthotellens riksförbund har instämt i det yttrande som avgetts av Sveriges hotell- och restaurangförbund.

Yttrande har vidare inkommit från Svenska pool-biljard förbundet, Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, Ronneby kommun och Handikapporganisationernas centralkommitté.

Gällande lagstiftning m. m.

Anordnande av spel

Spel på automat som erbjuder vinstchans, i det följande benämnt automatspel, och bingospel är enligt gällande lagstiftning att betrakta som lotteri och reglerat genom lotteriförordningen (1939: 207) (LF). Även roulettspel som bedrivs med i LF föreskrivna begränsningar rörande insatser och vinster faller under LF. Annat roulettspel anses i princip som äventyrligt spel, vilket är belagt med straff enligt brottsbalken (BrB). Vad nu sagts gäller i princip även beträffande andra s. k. kasinospel (Baccarat, Black Jack etc.).

Automat- och roulettspel får i princip inte anordnas för allmänheten i annan ordning än som stadgas i 2 § LF för s. k. anmälningslotteri. Detta innebär att spelet får anordnas efter anmälan hos polismyndigheten minst 7 dagar innan under förutsättning,

att spelet anordnas i samband med offentlig nöjestillställning eller tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål,

att spelet endast bedrivs inom för tillställningen avsett område,

att vinsterna uteslutande utgörs av varor eller av anvisningar gällande såsom betalningsmedel endast inom området,

att värdet av högsta vinst inte överstiger 10 kr. eller, om vinsterna utgörs uteslutande av varor, 15 kr.,

att vinstfördelning äger rum i omedelbar anslutning till deltagande i spelet,

samt att insatsen inte överstiger 50 öre, eller, om vinsterna utgörs uteslutande av varor, 1 kr.

Om inte dessa förutsättningar är uppfyllda gäller enligt huvudregeln i 1 § LF att tillstånd till automatspel och sådant roulettspel som faller under LF kan lämnas endast av Kungl. Maj:t.

Bingospel får enligt 2 § LF anordnas efter enbart anmälan till polismyndigheten (anmälningslotteri) minst 7 dagar i förväg under förutsättning bl. a., att lotteriet anordnas i samband med offentlig nöjeställning eller tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål. Vanligen anordnas dock bingospel enligt 3 § LF och utgör då lotteri, i vilket insatser och vinster skall vara till antal och storlek bestämda enligt uppgjord plan. I dessa fall gäller bl. a., att enbart anmälan om spelet till polismyndigheten är tillfyllest, om totala insatsbeloppet inte överstiger 3 000 kr. Vid större spel krävs enligt 3 § b) LF särskilt tillstånd av polismyndigheten, som dock inte äger meddela tillstånd för spel med högre insatsbelopp än 30 000 kr. I fråga om bingospel med insatsbelopp över 30 000 kr. men inte över 200 000 kr. är länsstyrelsen enligt 3 § c) LF tillståndsmyndighet. I fråga om spel med insatsbelopp över 200 000 kr. och i fall då inte alla övriga villkor för spelet är uppfyllda fordras Kungl. Maj:ts tillstånd. Vid tillämpningen av värdegränserna skall hänsyn tas till samtliga tillstånd som myndigheten meddelat sökanden under kalenderåret.

LF omfattar endast lotteri som anordnas för allmänheten. Enligt 8 § är lotteri för medlemmar i sammanslutning att jämställa med lotteri anordnat för allmänheten, om sammanslutningen tillkommit väsentligen för att anordna lotteriet eller om detta eljest med hänsyn till omständigheterna är att jämställa med lotteri anordnat för allmänheten.

Enligt LF straffas olovligt anordnande av vadhållning och annat brott mot förordningen med dagsböter eller, om brottet är grovt, med fängelse i högst ett år. Förordningen innehåller även regler om förverkande av för olagligt lotteri uppburna insatser, bevis till rätt till delaktighet i lotteriet och andra lotteriet avseende handlingar.

I fråga om äventyrligt spel hänvisar LF till BrB. Enligt 16 kap. 14 § BrB dömes den som anordnar äventyrligt spel om penningar eller penningvärde för allmänheten för dobbleri. Straffet härför är böter eller fängelse i högst sex månader. Även deltagare i äventyrligt spel som anordnas för allmänheten kan dömas för dobbleri. Straffet för sådant deltagande är böter. Genom lagstiftning, som trätt i kraft den 1 juli 1972, (prop. 1972: 96, JuU 1972: 15, rskr 1972: 206, SFS 1972: 222) har

skärpta regler införts för de grövsta formerna av dobbleri. Har spelverksamhet bedrivits yrkesmässigt, omfattat avsevärda belopp eller eljest varit av särskilt farlig art kan numera ansvar inträda för grovt dobbleri och fängelse i högst två år ådömas. Vidare gäller att förberedelse och försök till grovt dobbleri är straffbelagt.

Skatt på spel

Lotterier beskattas enligt förordningen (1928: 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster och stämpelskatteförordningen (1964: 308). Dessutom utgår avgift enligt expeditionskungörelsen (1964: 618) för tillståndsbevis för lotteri.

Lotterivinstskatt utgår på lotterivinst vars värde överstiger 200 kr. i fråga om vinst i varu- eller tombolalotteri och 50 kr. i fråga om annan vinst. För vinst på premicobligation är skatten 20 % och i fråga om annan vinst 30 % av vinstens värde. Vid beräkning av skattebeloppet skall i vinstens värde även inräknas den på vinsten belöpande skatten. Skatten motsvarar således 25 % resp. 3/7 eller 42,86 % av vinstens värde exklusive skatten. Lotterivinstskatt utgår även om lotteriet inte är anordnat för allmänheten. Däremot utgår inte sådan skatt på skänkta vinstföremål och ej heller vid utlottning av konstverk inom konstföreningar.

Som en följd av den särskilda lotterivinstskatten är vinster i svenska lotterier och vinster på här i riket utfärdade premicobligationer undantagna från kommunal och statlig inkomstskatt. Vidare gäller att vinster upp till 100 kr. i utländska lotterier och på utländska premieobligationer ej är skattepliktiga.

Den som anordnar lotteri skall innehålla och till statsverket redovisa så stor del av skattepliktiga vinster som svarar mot lotterivinstskatten. Om lotteriets anordnare kan visa att vinst ej utlämnats, äger han återfå så stor del av skattebeloppet som svarar mot vinstens värde. Beskattningsmyndighet är RSV, som bl. a. har att meddela förhandsbesked om lotterivinstskatt skall erläggas och med vilket belopp sådan skatt skall utgå. Därvid äger bestämmelserna i 32—46 §§ förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning (förfarandeförordningen) motsvarande tillämpning.

Närmare föreskrifter rörande uppbörd och redovisning av lotterivinstskatt har meddelats i kungörelsen (1964: 805) om uppbörd och redovisning av särskild skatt å vissa lotterivinster. Enligt denna gäller bl. a., att anordnare av skattepliktigt lotteri skall anmäla vinstdragningen till RSV inom en månad efter dragningen eller, om dragningen ägt rum före lottförsäljningens början, inom en månad efter utgången av den för lottförsäljning bestämda tiden. I anmälan skall uppges sammanlagda värdet av skattepliktiga vinster, som utfallit på sålda lotter. Samtidigt skall

lotteriets anordnare erlægga den på vinsterna belöpande skatten. Underlåter anordnare att inge anmälan skall RSV oberoende därav fastställa den skatt som skall utgå.

Ränta efter 7 % utgår på skattebelopp, som ej inbetalas inom föreskriven tid. Efterföljs ej anmaning att erlægga felande skattebelopp skall detta tas ut genom utmätning.

Länsstyrelse eller polismyndighet som meddelat tillstånd till lotteri och polismyndighet som mottagit anmälan om lotteri skall lämna specificerade uppgifter till RSV om varje lotteri som erbjuder skattepliktiga vinster. I fråga om lotteri, för vilket Kungl. Maj:t beviljat tillstånd, utses kontrollant av vederbörande länsstyrelse, som även har att fullgöra uppgiftsskyldigheten till RSV.

Lotteriets kontrollant skall övervaka att bestämmelserna om redovisning och inbetalning av lotterivinstskatt efterföljs samt bestyrka riktigheten av uppgifter som lämnas i anmälan om dragning eller ansökan om restitution av skatt.

Stämpelskatt skall erläggas för varulotteri som anordnas efter tillstånd enligt LF och har ett sammanlagt insatsbelopp över 15 000 kr. Skatten utgör 5 % av insatsbeloppet över 15 000 kr. Om samma anordnare samtidigt bedriver två eller flera lotterier med lika vinstplaner, skall från stämpelskattsynpunkt anses som om endast ett lotteri föreligger.

Inom en månad efter utgången av den för lottförsäljning bestämda tiden skall lotteriets anordnare lämna särskild deklaration till RSV. Om sammanlagda insatsbeloppet enligt deklarationen understiger insatsbeloppet enligt uppgjord plan, skall deklarationen vara åtföljd av ett av notarius publicus eller lotteriets kontrollant utfärdat intyg om det faktiska insatsbeloppet. Skattebrottslagen (1971: 69) och vissa av förordnandeförordningens bestämmelser, bl. a. om skattetillägg och förseningsavgift, är tillämpliga i fråga om stämpelskatt för lotterier.

Meddelas tillstånd till lotteri, vars sammanlagda insatser enligt uppgjord plan överstiger 15 000 kr., skall underrättelse härom med specificerade uppgifter sändas till RSV. Bestämmelser härom finns intagna i 27 § stämpelkungörelsen (1964: 619). Har tillståndet lämnats av Kungl. Maj:t, skall den myndighet, som har att förordna om tillsyn över lotteriet, lämna uppgift till RSV om vem som förordnats att öva tillsynen.

Expeditionsavgift utgår för tillstånd att anordna lotteri med 20 kr. om insatserna inte uppgår till högre sammanlagt belopp än 1 000 kr. och med 30 kr. i övriga fall.

De vinster som är tillåtna vid automat- och roulettspel är så små, att de inte omfattas av lotterivinstskatten. Då inte heller bestämmelserna om stämpelskatt och expeditionsavgift är tillämpliga på dessa spel, är i praktiken bland de av utredningen behandlade spelformerna endast bingospelet föremål för särskild beskattning.

Spelverksamheten i Sverige

I betänkandet redovisar utredningen (s. 16—27) vidtagna lagstiftningsåtgärder på spelområdet och spelfrågans behandling i riksdagen i andra sammanhang under senare år. Vidare lämnas (s. 41—71) en översiktlig redogörelse för de spelformer och den beskattning av spel som förekommer utomlands. Jag vill i detta sammanhang nämna att i Finland får rörelse avseende automat- och roulettspel bedrivas endast av en offentligrättslig förening, som grundats för att bedriva sådan rörelse i syfte att anskaffa medel för sjukvård, barn- och åldrvård m. m. (Penningautomatföreningen). I en särskild förordning har utfärdats utförliga föreskrifter för föreningen. Dess allmänna verksamhet övervakas av inrikesministeriet och användningen av influtna medel av socialministeriet. Penningautomatföreningens nettoavkastning uppförs som intäkt i statsbudgeten. Medlemmar i föreningen är samfund och stiftelser som enligt förordningen kan erhålla understöd ur föreningens avkastning.

I en särskild bilaga lämnar utredningen vidare en beskrivning av de olika i sammanhanget aktuella spelen. Jag hänvisar i dessa delar till betänkandet och övergår till en redogörelse för den kartläggning utredningen verkställt beträffande spelverksamheten i Sverige.

Automatspel

Automatspelet har, framhåller utredningen, på senare år fått stor utbredning i vårt land. Säkra uppgifter om antalet spelautomater och om storleken av det spel som bedrivs på dessa föreligger inte. Utredningen har dock gjort vissa uppskattningar på basis av informationer som lämnats från branschhåll, uppgifter i handelsstatistiken etc.

Spelautomater har sedan länge förekommit på tivolin och nöjesfält. Vid tiden för LF:s tillkomst och lång tid därefter var det endast på sådana platser som automatspel bedrevs och det var huvudsakligen dessa och liknande tivolispel som åsyftades när bestämmelserna i 2 § LF utformades. Fortfarande förekommer spelautomater på tivolin och nöjesfält och i folkparkerna som ett inslag i nöjesanordningarna. Enligt uppgift som lämnats utredningen rör det sig här om totalt ca 1 500 spelautomater. Åtskilliga av dessa är av äldre konstruktion. Spelet sker med polletter och vinsterna utfaller också i polletter, som kan användas som betalningsmedel inom området. Insatsen för varje spel är i regel 25 öre. Endast i ett mindre antal automater, enligt uppgift 10 % av totala antalet, sker spel med 50-öres polletter. Med hänsyn till att dessa automater i allmänhet är tillgängliga för spel under endast en del av året är omfattningen av spelet relativt begränsad. Det anses dock ha en inte oväsentlig betydelse för de berörda företagens ekonomi.

Enligt 2 § LF kan spelautomater ställas upp även på andra ställen där offentlig nöjeställning förekommer. I första hand är det här

fråga om dansrestauranger, nattklubsrestauranger och liknande. Dessa automater är i regel försedda med myntinkast för enkronasmynt, varvid med hänsyn till att högsta tillåtna insats enligt LF är 50 öre två spel erhålls för varje ilagt mynt. Vinsten, som enligt LF inte får överstiga ett värde av 10 kr., utfaller i form av polletter värda 50 öre per styck. Dessa polletter kan användas som betalningsmedel inom lokalen, men får inte lösas in mot pengar. Sådan inlösen torde dock, enligt vad utredningen inhämtat, förekomma i viss utsträckning. Antalet automater på dansrestauranger och liknande kan uppskattas till några tusental.

Enligt utredningen har begreppet offentlig nöjestillställning visat sig inrymma betydande tolkningssvårigheter. Utredningen hänvisar till vad lotteriutredningen (LU) anfört härom i sitt betänkande (SOU 1970: 52) Om lotterier (s. 28—34). Rent allmänt kan sägas att nöjestillställningen skall vara det väsentliga och spelet endast ett inslag däri.

Utredningen pekar vidare på att LF endast reglerar spel som anordnas för allmänheten. Automater som är uppställda i privata lokaler faller i princip utanför LF och kan därför användas för spel utan vare sig anmälan eller tillstånd och utan att LF:s bestämmelser om högsta insats och vinst behöver iakttas. Dessa automater är i regel avsedda för mynt och vinsterna kan uppgå till höga belopp.

Det kan, framhåller utredningen, ofta vara svårt att avgöra om spelet kan anses som anordnat för allmänheten och hänvisar till vad LU anfört härom i sitt betänkande (s. 23—28). Det framgår därav, att stränga kriterier gäller för att spel ej skall anses som anordnat för allmänheten. Det torde således, uttalar utredningen, vara klart att automatspel som bedrivs i affärslokaler skall anses som anordnat för allmänheten även om automaten är uppställd på en plats dit allmänheten normalt inte har tillträde, t. ex. lagerrum eller kontorsrum.

Automater förekommer vidare i spelklubbar som ett komplement till andra spel. I den mån dessa spelklubbar är att betrakta som öppna för allmänheten är, enligt utredningen, där bedrivet automatspel i princip olagligt. Klubbar som bildats enbart för bedrivande av spel faller också under denna kategori även om ett formellt krav på medlemskap upprätthålls. Ett relativt stort antal automater torde, enligt vad utredningen inhämtat, vara att hänföra till denna kategori.

Det förekommer även, fortsätter utredningen, spel på automater som är uppställda i helt privata lokaler och som även med en sträng tolkning av begreppet "anordnat för allmänheten" faller utanför LF:s tillämpningsområde. Antalet sådana automater kan inte anges, men det torde vara relativt litet.

Utredningen nämner ytterligare en kategori spelautomater, som enligt rättspraxis numera anses falla utanför LF, nämligen automater beträffande vilka utfallen vinst i form av polletter kan användas endast till fortsatt spel (s. k. återspelsautomater). Enligt utredningen är ett mycket stort antal sådana automater placerade på ställen där underhållning inte

förekommer, t. ex. i hotell, motell, restauranger utan dans, kaféer, konditorier, bensinstationer, tobaksaffärer, livsmedelsbutiker och andra affärslokaler. Det förekommer även spelhallar med ofta ett stort antal sådana automater. En förutsättning för lagligt spel på dessa automater är, framhåller utredningen, att polletterna inte löses in. För att säkerställa att detta förbud efterlevs finns i vissa fall anslaget vid automaten, att vinsten endast får användas för fortsatt spel. Enligt av utredningen inhämtad uppgift innehåller även kontrakten mellan utställaren (automatägaren) och lokalinnehavaren ofta en erinran om detta villkor. Inte desto mindre har det, enligt utredningen, konstaterats, att polletterna mycket ofta löses in mot pengar eller tas emot som betalning för varor eller tjänster. Uppenbarligen är det svårt för lokalinnehavaren eller automatens ägare att kontrollera att sådan inlösen inte förekommer. Det torde även förekomma att inlösen sker med lokalinnehavarens eller automatägarens medgivande. I praktiken torde det vara mycket svårt för polismyndigheterna att upptäcka och beivra detta illegala spel.

Av det anförda drar utredningen slutsatsen, att illegalt automatspel tveklöst förekommer i betydande omfattning. Den allvarligaste formen härav är, enligt utredningen, det spel med ofta höga insatser och vinster som bedrivs för allmänheten i föregivet privata lokaler, t. ex. i klubbar. Ännu större utbredning torde det illegala spel ha som består i att polletter, som vunnits i automater uppställda i lokaler utan samband med nöjestillställning, inlöses mot kontanter eller godtas som betalningsmedel. Av förklarliga skäl saknas möjlighet att bestämma antalet automater som används för illegalt spel.

Det totala antalet spelautomater i Sverige kan, fortsätter utredningen, inte anges med någon större grad av säkerhet. LU beräknade antalet till mellan 10 000 och 20 000 på basis av en uppgift från branschhåll om att antalet vid utgången av år 1968 var ca 10 000. Utredningen har, bl. a. med ledning av uppgifter om senare års import av automater, beräknat att automatbeståndet uppgår till minst 15 000 enheter. Utredningen framhåller dock att enligt andra uppgifter antalet automater skulle vara väsentligt större.

Beträffande organisationen av den svenska spelautomatmarknaden framhåller utredningen att automaterna mera sällan ägs av den som innehar den lokal där automaten är uppställd. I regel ägs automaten av ett särskilt företag, s. k. utställare, som träffar avtal med lokalinnehavaren. I avtalet regleras fördelningen av intäkterna från automatspelet. I allmänhet erhåller lokalinnehavaren viss procentuell del, vanligen mellan 50 och 75 % av behållningen i automaten. Det förekommer emellertid också, att lokalinnehavaren hyr automat mot visst avtalat belopp. I sådant fall tillfaller hela behållningen i automaten lokalinnehavaren. Ett av de största företagen i branschen tillämpar f. n. detta system, bl. a. för att frita sig från ansvar för automatens användning.

Det har även för utredningen uppgetts, att konkurrensen på automatmarknaden ökat betydligt under senare tid. Detta har lett till att lokal innehavarna kunnat få större andel av behållningen av spelet än tidigare. Normalt svarar utställaren för reparation och underhåll av automaterna.

Utställarna är organiserade i en branschorganisation, Sveriges automatägares riksförbund, som har ca 160 medlemmar. Enligt uppgift från förbundet ägde medlemmarna år 1970 ca 14 000 automater, häri inräknat även andra automater än spelautomater. Vid sidan av förbundets medlemmar finns ett inte obetydligt antal oorganiserade utställare och vidare lokalinnehavare med egna automater. Tivolin, nöjesfält och folkparker äger ofta de automater som förekommer i verksamheten.

Enligt utredningen möter stora svårigheter att beräkna omfattningen av det spel som bedrivs på automaterna. Enligt av LU redovisade uppgifter från branschen skulle en mycket grov uppskattning tyda på en behållning i automaterna om genomsnittligt 5 000 kr. per år och apparat. Utredningen anser att detta belopp är för lågt, vilket styrks av uppgifter som lämnats utredningen av automatägareförbundet. Enligt dessa skulle den totala behållningen i medlemmarnas automater under tiden 1.10.1969—30.9.1970 ha varit 170 milj. kr., vilket skulle motsvara ca 12 000 kr. per enhet. Av dessa 170 milj. kr. har enligt uppgift 80 milj. gått till lokalinnehavare.

Uppgifter som utredningen erhållit från vissa utställare rörande intäkterna från automaterna synes även bestyrka att intäkterna genomsnittligt ligger vid 12 000 kr. per år när det gäller pollettautomater på restauranger, hotell och liknande. Dock föreligger betydande variationer mellan olika automater. Av det material som ställts till utredningens förfogande framgår också att väsentligt högre intäkter erhålls från automater i privata eller föregivet privata klubbar och även i återspelsautomater för enkronaspolletter. Av allt att döma är, framhåller utredningen, behållningen särskilt stor i myntautomater där spel med obegränsade insatser och vinster bedrivs. Utredningen nämner, att det i en av rikspolisstyrelsen verkställd utredning om dobbleri omtalas, att en enda spelautomat i en illegal spelklubb under 4—5 veckor gett en behållning om 25 000 kr. Om antalet automater antas vara ca 15 000 och den genomsnittliga behållningen per automat 12 000 kr. skulle den totala årliga behållningen i automaterna uppgå till inemot 200 milj. kr.

Roulettspel

Beträffande roulette och andra kasinospel framhåller utredningen att det sedan mitten av 1950-talet förekommer roulettspel på vissa restauranger och nöjesetablissemang. Det bedrivs som anmälningslotteri enligt 2 § LF. Härav följer, att insats- och vinstvärde ej får överstiga 50 öre resp. 10 kr., att endast spelmarker får användas och att vunna spelmarker endast får användas som betalningsmedel inom restaurangen eller etablissemang.

Den juridiska bedömningen av spel på restaurangroulette och särskilt gränsdragningen mellan spel som är tillåtet enligt LF och äventyrligt spel har, framhåller utredningen, utförligt behandlats av LU. Med stöd av rättsfall tolkar utredningen bestämmelserna om högsta insats och vinst så, att en spelare inte får satsa mer än 50 öre på varje enskild insatsmöjlighet och inte får erhålla högre vinstvärde än 10 kr. i varje spelomgång. Utredningen konstaterar, att det utan tvekan är så, att reglerna om högsta insats och vinst ofta åsidosätts. Särskilt vanligt är att vinst utbetalas till högre värde än 10 kr. till spelare som kombinerat sina insatser så att vinst erhållits på mer än en spelmark i samma spelomgång.

Roulettspel med spelregler som modifierats bl. a. för att uppfylla LF:s krav (s. k. svensk roulette) bedrevs enligt uppgift från RSV på 245 restauranger vid utgången av år 1970. Även andra kasinospel, främst Black Jack, förekommer på vissa restauranger.

Spelet arrangeras vanligen av fristående roulett företag, som i regel svarar för alla kostnader i samband med spelet. Även spelpersonalen utgörs normalt av anställda hos roulett företaget. Behållningen av spelet fördelas mellan roulett företaget och restaurangen. En vanlig fördelning är att restaurangen erhåller 75 % av nettovinsten, dvs. det belopp som kvarstår sedan från bruttointäkten dragits värdet av inlösta spelmarker samt löner och ATP-avgift för roulett personalen. Fasta lokalhyror förekommer också.

Med ledning av inhämtade uppgifter från bl. a. Sveriges centrala restaurangaktiebolag har utredningen uppskattat totala bruttointäkten efter avdrag för inlösta vinstmarker av roulettspelet på restauranger i Sverige till 20 à 25 milj. kr. Av de lämnade uppgifterna framgår också att intäkterna varierar avsevärt mellan olika restauranger. Genomsnittligt kan bruttobehållningen uppskattas till inemot 100 000 kr. per roulette och år.

Roulette och andra kasinospel bedrivs, konstaterar utredningen, i spelklubbar under helt andra former än på restaurangerna. Där förekommer spel som närmast motsvarar spelet på internationella kasinon, dvs. med väsentligt högre insatser och vinster än som anges i LF. Härav följer att spelet är olagligt, om det kan anses som anordnat för allmän-

heten. Flertalet av klubbarna har formellt organiserats som privata klubbar. Men med hänsyn till bl. a. att klubbarna i regel bildats enbart för att bedriva spel och att kravet på medlemsskap ofta endast är fiktivt torde spelet, framhåller utredningen, i allmänhet kunna anses vara anordnat för allmänheten.

Det illegala roulettspelet i Sverige har, fortsätter utredningen, vid flera tillfällen uppmärksammats i riksdagen och på uppdrag av justitieministern har RPS och RA verkställt en utredning beträffande dobbleriet. Härav framgår att det förekommer äventyrligt spel i betydande utsträckning främst i våra större städer. Verksamheten har ofta samband med annan brottslighet av allvarligt slag. Det har vidare visat sig att de straff som dömts ut ej förmått avhålla den dömda eller hans omgivning från fortsatt brottslighet. Sammanhanget torde enligt de båda verken vara det, att spelets anordnare har så stor inkomst av verksamheten, att inte ens jämförelsevis stränga straff är tillräckligt avhållande. De båda verken anser vidare, att det under de senare åren skett en förändring av dobbleriet, som nu framträder i andra former än tidigare. Särskilt faller i ögonen den stora kapitalinsats som uppenbarligen förekommer beträffande lokalerna och i själva spelet, de yrkesmässiga former under vilka spelet anordnas och bedrivs samt den internationella anknytningen som i icke ringa utsträckning synes ha samband med ligabrottslighet eller maffiaverksamhet.

Utredningen framhåller att det av lättförklarliga skäl är svårt att bedöma omfattningen av det spel som bedrivs på spelklubbarna liksom ägarnas intäkter av spelet. Tillgängliga uppgifter visar dock att omsättningen på klubbarna ofta är mycket stor. Som exempel härpå nämns att det i fråga om en spelklubb uppgetts, att insatserna i varje omgång under bästa speltid uppgår till 40 000 à 50 000 kr. Då ca 20 spelomgångar kan avverkas per timme, kan omsättningen vissa dagar uppgå till miljonbelopp. Vissa beräkningar tyder på att bankens vinst vid enbart de största klubbarna i Stockholm uppgår till ca 30 milj. kr. per år. Även om inga säkra beräkningar kan göras är det, enligt utredningen, uppenbart, att avsevärda belopp omsätts i spelklubbarna och att arrangörerna gör betydande vinster.

Bingospel

Bingospelet har, påpekar utredningen, på senare år fått en mycket stor utbredning. Det anordnas vanligen av idrottsföreningar men har på senare år även tagits upp av andra ideella organisationer. Det utgör en viktig inkomstkälla för idrotten. Enligt uppgift till utredningen kan nettoöverskottet för idrottsrörelsen uppskattas till minst 50 milj. kr. årligen. Statens skatteinkomster av bingo i form av lotterivinstskatt och stämpelskatt uppgick åren 1968—1971 till resp. 4,0, 5,1, 6,2 och 6,8 milj. kr.

Bingospel kan anordnas som anmälningslotteri enligt 2 § eller 3 § a) LF eller som tillståndslotteri. Enligt LU beviljade länsstyrelserna under år 1968 3 151 tillstånd för bingospel med en total omslutning (insatssumma) av ca 108 milj. kr. Under samma tid beviljade polismyndigheterna 5 630 tillstånd med en omslutning av ca 27 milj. kr. och mottog anmälningar enligt 3 § a) LF för bingospel med en omslutning av sammanlagt ca 59 milj. kr. Detta gör sammanlagt närmare 200 milj. kr. i total årsomslutning. LU ansåg dock den verkliga omslutningen vara väsentligt större beroende på bl. a. att uppgifter om omfattningen av bingo som anordnats enligt 2 § LF saknas, att bingo i viss utsträckning anordnats utan anmälan eller tillstånd, att tillstånden i vissa fall överskridits och att entréavgifterna, vilka i regel utgör en maskerad spelinsats, inte inräknas i omslutningen. Med hänsyn härtill uppskattade LU den totala årsomslutningen till mellan 300 och 400 milj. kr. Då bingospelet ökat ytterligare sedan år 1968 antar utredningen att den totala årsomslutningen nu överstiger 500 milj. kr.

I slutet av 1960-talet, tillägger utredningen, introducerades s. k. automatbingo i Sverige. Sådant bingospel förekommer — ofta under dagtid — i särskilda spelhallar, i biograffoajéer och i andra liknande lokaler. I regel anordnas spelet som anmälningslotteri enligt 2 § LF, vilket innebär att insatsen får vara högst 1 kr. och vinst inte får ha ett varuvärde överstigande 15 kr. Vidare fordras att spelet anordnas i samband med offentlig nöjeställning eller tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål. Närmare uppgifter om omfattningen av automatbingospelet föreligger inte, men det är, enligt utredningen, uppenbart att denna speciella form av bingo fått en betydande omfattning och ofta ger arrangörerna stora vinster.

Utredningens överväganden och förslag

Utredningen framhåller att dess huvuduppgift varit att lägga fram förslag till beskattning av spel och erinrar om att en sådan beskattning i skilda sammanhang ansetts kunna vara ett medel som, förutom att tillföra staten inkomster, verksamt skulle kunna bidra till sanering och bättre ordning på spelområdet. Utredningen anser dock, att man ej kan räkna med att enbart införandet av en skatt leder till att missförhållandena försvinner. Skattefrågorna hänger intimt samman med de villkor under vilka spel får eller kan komma att få bedrivas. Med hänsyn härtill har utredningen ansett sig böra framföra vissa förslag som inte enbart avser skattetekniska eller skatterättsliga frågor.

Utredningen behandlar det spel som sker på s. k. enarmade banditer och motsvarande spelautomater, på rouletter och liknande samt bingo-spelet. Detta innebär att endast sådana spel som erbjuder vinst i pengar, polletter eller varor omfattas av utredningens överväganden och för-

slag. Härunder faller inte spel på s. k. förströelseautomater, t. ex. av typen fotbolls- och ishockeyspel. Ej heller behandlas skatt på musikautomater och liknande.

Allmänna spelvillkor m. m.

För de aktuella automat-, roulett- och bingospelen finns f. n. särskilda regler om anmälningsskyldighet och tillståndsplikt. Utredningen anser att en beskattning av spelen bör förenas med en tillståndsgivning som tar hänsyn även till andra förhållanden eller faktorer än de rent fiskala. I linje med vad LU tidigare föreslagit anser utredningen att tillståndstvång bör gälla i fråga om skattepliktiga spel, även i sådana fall där nu endast anmälningsskyldighet föreligger. Som sådant spel bör enligt utredningens mening anses även spel på spelautomater som ger vinst endast för fortsatt spel.

En väsentlig fråga är hur tillståndsgivningen skall ordnas, när spelen är föremål för särskild beskattning. Uppgiften att vara tillståndsmyndighet kan anförtros antingen åt beskattningsmyndigheten eller, som i huvudsak gäller vid nuvarande ordning, åt polismyndigheten. Båda alternativen kräver kommunikation mellan beskattningsmyndigheten och polismyndigheten. Flödet av sådan kommunikation kan, enligt utredningen, bedömas bli av ungefär lika omfattning i båda fallen. Bl. a. synes det nödvändigt att, om beskattningsmyndigheten också skall meddela tillstånd, yttrande i en eller annan form inhämtas från vederbörande polismyndighet innan beslut kan fattas. I det motsatta fallet krävs, att polismyndigheten till beskattningsmyndigheten rapporterar meddelade tillstånd och därvid lämnar sådana uppgifter som är av betydelse för beskattningen.

All indirekt beskattning kräver, framhåller utredningen, någon form av registrering av de skattskyldiga. Denna registrering är av väsentlig betydelse för redovisningen och kontrollen av skatten. En skatt på spel kräver en motsvarande registrering, baserad på lämnade tillstånd att bedriva skattepliktigt spel. Sådant tillstånd skall grundas på bedömningar av annat slag än sådana som behövs när fråga är om endast en registrering avseende skattskyldighet. Med hänsyn härtill anser utredningen, att tillståndsgivningen bör handhas av polismyndigheten. Beträffande bingospelet bör dock, enligt utredningen, den nuvarande ordningen kunna bestå, enligt vilken tillstånd till spel av större omfattning meddelas av länsstyrelse eller Kungl. Maj:t.

Utredningen finner vidare, att det knappast kan ifrågasättas annat än att tillstånd att bedriva spel bör gälla ägaren eller företrädare för ägaren till den verksamhet i vilken spelet skall bedrivas, dvs. i princip lokalinnehavaren. I fråga om bingo bör tillstånd dock liksom nu gälla arrangören.

Den föreslagna ordningen för tillståndsgivningen kräver som redan nämnts en rapportering till beskattningsmyndigheten. Denna måste få kännedom om alla meddelade tillstånd, eftersom varje sådant tillstånd kan betraktas som ett skatteobjekt. Ansökan om tillstånd måste därför innehålla alla sådana uppgifter som är av betydelse för beskattningen. Dessa uppgifter måste vidarebefordras till beskattningsmyndigheten jämte besked om tillståndet. Den vilkens skattskyldighet berörs av tillståndet bör även vara skyldig göra anmälan härom till beskattningsmyndigheten. På grundval härav kan sedan de särskilda åtgärder vidtas som erfordras för beskattningen. Det bör, enligt utredningen, finnas goda möjligheter att lösa rapporterings- och anmälningssystemet på ett rationellt sätt.

Det är vidare angeläget, fortsätter utredningen, att de med tillståndsgivningen och rapporteringen sammanhängande frågorna får en enhetlig tillämpning. Därför bör beskattningsmyndigheten även tilldelas uppgiften att efter samråd med rikspolisstyrelsen meddela erforderliga anvisningar, fastställa blanketter m. m. för att åstadkomma enhetlighet i tillämpningen.

Den reglering av spelverksamhet som sker i LF tar, påpekar utredningen, sikte på spel för allmänheten. Åtskilliga tolkningsproblem har som tidigare nämnts förelegat beträffande innebörden av detta villkor. I fråga om indirekt beskattning gäller allmänt, att skatt tas ut vid yrkesmässig omsättning av skattepliktiga varor och tjänster. Utredningen anser att motsvarande i princip bör gälla i fråga om skatten på spel. Utgångspunkten bör således vara att skatt skall utgå så snart spelet är att anse som yrkesmässigt anordnat. Som sådant spel är att betrakta allt spel som är anordnat för allmänheten. Men också organiserat spel i slutna sällskap skall i princip anses som yrkesmässigt och omfattas av beskattningen. Härvid bör även beaktas det obligatoriska tillståndstvånget. Tillstånd skall endast kunna medges för spel som bedrivs inom ramen för föreskrivna maximeringar av insatser och vinster. Organiserat spel i strid häremot bör, framhåller utredningen, anses som olagligt, oavsett om spelet är anordnat för allmänheten eller ej. Allt bingospel bör enligt utredningen betraktas som yrkesmässigt och därmed vara skattepliktigt.

I den allmänna debatten har, konstaterar utredningen, olika uppfattningar framförts om de aktuella spelen. Enligt många mening utgör automatspelet en oskyldig form av förströelse medan andra anser att detta spel inte erbjuder annan förströelse än den som ligger i hasardmomentet. Man har också i den ökade utbredningen av spelautomater sett faror för sociala skadeverkningar.

En allmän uppfattning, som också tagit sig uttryck i lagstiftningen både i Sverige och i andra länder, torde, enligt utredningen, vara att

automatspel med begränsade insatser och vinster i lokaler som är lämpade för spelverksamhet utgör en oskyldig form av förströelse. Först om hasardmomentet träder i förgrunden och spel sker i okontrollerade former anses risker föreligga för sociala skadeverkningar. Utredningen delar i princip denna allmänna syn på automatspel.

Vad nu anförts ger utredningen anledning att ifrågasätta vissa regler som nu gäller för det svenska automat- och roulettspellet. Sådant spel får, som tidigare nämnts, bedrivas endast i samband med offentlig nöjestillställning eller tillställning för visst ändamål. Det kan konstateras att detta villkor åsidosätts i betydande utsträckning och att det är svårt att kontrollera efterlevnaden. En något generösare tillståndsgivning behöver, menar utredningen, inte medföra ökad risk för sociala skadeverkningar.

Utredningen anser, att tillstånd till automatspel normalt bör kunna ges, förutom åt folkparker, tivolföretag och liknande, åt alla hotell och restauranger och därvid utan något krav på sammankoppling av spelet med nöjestillställning eller annan tillställning. Tillstånd bör även kunna ges för automatspel i samlingslokaler av typen folkets hus, bygdegårdar och liknande. Med restaurang bör enligt utredningens mening förstås serveringsrörelse där lagad mat serveras. I konditori utan sådan servering bör således inte automatspel få förekomma. I fråga om samlingslokaler bör tillstånd inte ges till ungdomsgårdar och andra lokaler som företrädesvis besöks av barn och ungdom.

En tillståndsgivning enligt nu angivna riktlinjer skulle, anser utredningen, betyda, att spelet koncentreras till ställen som erbjuder goda kontrollmöjligheter. Riskerna för missbruk kan därför bedömas som förhållandevis små. En alltför snäv tillståndsgivning ökar risken för olagligt spel. Uppenbart är också, tillägger utredningen, att möjlighet att tillhandahålla spel på i princip alla restauranger och hotell samt i samlingslokaler erbjuder större skatteunderlag än vad som skulle bli fallet vid ett bibehållande av kravet på nöjestillställning.

Roulettspel bör enligt utredningen liksom hittills kunna bedrivas i restauranger och inom nöjesparker och andra nöjesetablissemang. Dock anser utredningen, att kravet på nöjestillställning bör slopas även i fråga om roulettspel på restaurang.

Beträffande automat- och roulettspellet gäller f. n., fortsätter utredningen, att vinst inte får betalas ut i pengar utan endast i polletter eller spelmarker, som dock kan användas som betalningsmedel inom lokalen eller området där spelet bedrivs. Tanken bakom detta förbud torde vara att man velat begränsa hasardmomentet i spelet. Utredningen ifrågasätter om systemet fyller denna funktion. Det torde nämligen ofta inte vara någon svårighet att få lösa in polletter eller spelmarker mot pengar. I varje fall är det ytterst svårt att kontrollera att så inte sker.

Utredningen anser det i princip olämpligt att bibehålla en bestämmelse vars efterlevnad inte kan kontrolleras. Om man upphäver förbudet mot inlösen av polletter, kan man uppenbarligen även tillåta utbetalning av mynt direkt från spelautomat. Härigenom skulle en onödig komplikation avlägsnas och spelarens intresse av att få disponera vinsten efter gottfinnande tillgodoses. Om penningvinster tillåts skulle vidare det legala spelet få ökad attraktionskraft i förhållande till det illegala, vilket framstår som en fördel från både social synpunkt och skattesynpunkt. Utredningen föreslår att nuvarande förbud mot penningvinster i automatspel och mot inlösen av polletter eller spelmarker i pengar slopas i fråga om både automat- och roulettspelet. Detta hindrar givetvis inte en fortsatt användning av pollettautomater.

F. n. gäller enligt LF, att insats i automat- eller roulettspel inte får överstiga 50 öre och att vinstens värde får vara högst 10 kr. I fråga om restaurangrouletter innebär denna vinstbegränsning att man är oförhindrad att göra kombinerade insatser, men vinsten får ej överstiga 10 kr. per spelomgång. Spel på nummer (plein) skulle enligt spelets konstruktion ge en vinst om 35 gånger insatsen, men endast 20 gånger insatsen får utdelas. Begränsningarna gynnar, enligt utredningen, spelarrangören. Utredningen finner det motiverat, att ändring görs i fråga om spelet på restaurangrouletter och föreslår att vinstmaximeringen höjs till 30 gånger insatsen och att kombinerade insatser får ske med rätt till vinst i förhållande till vad som faller ut på sådana insatser. Detta förslag överensstämmer med vad som gäller för roulettspel på restauranger i Finland. Någon höjning av högsta insats anser utredningen sig inte böra förordas med hänsyn till att detta i förening med de föreslagna ändringarna i spelreglerna skulle kunna leda till så högt spel att spelets karaktär av väsentligen förströelse skulle gå förlorad.

Hittills har, framhåller utredningen, samma insats- och vinstmaximering gällt i fråga om automat- och roulettspel. Enligt utredningen föreligger emellertid inget hinder att tillämpa olika värdegränser för dessa typer av spel. En justering av högsta insatsvärdet för automatspel från 50 öre till 1 kr. anser utredningen böra kunna ske utan att hasardmomentet i spelet blir mer framträdande. Flertalet automater är redan konstruerade för enkronasmynt. Även om insatsmaximeringen till 50 öre iaktas genom att två spel får göras för 1 kr., sker spelet alltså redan nu i praktiken som om insatser om 1 kr. var tillåtna. Utredningen föreslår därför att högsta insatsen för automatspel höjs till 1 kr. Högsta vinstmöjligheten är nu 10 kr., vilket motsvarar 20 gånger insatsen vid spel med 50 öre i insatsvärde. Denna relation mellan insats och högsta vinstmöjlighet anser utredningen kunna bibehållas. Detta innebär oförändrad högsta vinst vid spel med insats om 50 öre, men en höjning av högsta vinsten från nuvarande 10 kr. till 20 kr. vid insats om 1 kr.

I fråga om bingospelet konstaterar utredningen att LF:s bestämmelser visat sig mindre lämpliga från speciellt kontrollsynpunkt. Möjligheten att anordna spel enbart efter anmälan har lett till att många bingoarrangörer gjort anmälningar om ett stort antal bingospel, vart och ett med en insatssumma understigande 3 000 kr. I många fall har den sammanlagda insatssumman för dessa spel varit så stor att tillstånd endast skulle ha kunnat lämnas av länsstyrelse. Genom detta förfarande undandrar sig arrangörerna den kontroll som tillståndsmyndigheten kan föreskriva som villkor för tillståndet. Den bristande kontrollen medför bl. a. risk för att lotterivinstskatt inte erläggs för vinster över 200 kronors värde. I fråga om automatbingo förekommer, fortsätter utredningen, att bestämmelserna om högsta vinstvärde ej iakttas. De här antydda missförhållandena medför också att arrangörerna undgår stämpelskatt trots att de sammanlagda insatserna i många fall vida överstiger 15 000 kr. Samma effekt erhålls också om flera tillstånd för bingospel söks, vart och ett med ett vinstbelopp understigande 15 000 kr.

Utredningen anser att förhållandena på bingomarknaden är sådana att bingospelet liksom automat- och roulettspelet bör underkastas generellt tillståndstvång. Tillstånd bör, enligt utredningen, ges endast till sammanslutning, som anordnar spelet för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål, för partipolitisk verksamhet eller till understöd åt svenska konstidkare. Nuvarande möjlighet att anordna kommersiell automatbingo kommer då att upphöra. Vid generellt tillståndstvång saknas anledning att koppla samman bingospel med krav på underhållning.

Utredningen framhåller i detta sammanhang också angelägenheten av att sammanslutningarna garanteras viss minimibehållning av spelet, så att inte oberättigat stora förtjänster hamnar hos anlitade mellanhänder. Utredningen erinrar om att LU tidigare föreslagit, att tillstånd för bl. a. bingospel skulle kombineras med villkor rörande minimiöverskott för de arrangerande föreningarna. Utredningen anser att bestämmelser av sådan innebörd bör utfärdas.

Som framgått av det anförda tar utredningens förslag sikte på en beskattning av spel, för vilket krävs särskilt tillstånd. Tillstånd skall, enligt utredningen, inte kunna meddelas för annat spel än sådant som sker inom ramen för föreskrivna maximibelopp för insatser och vinster. Annat spel är enligt utredningen att anse som olagligt. En ordning innebärande legalisering av sådant spel genom skatten framstår som orimlig. Å andra sidan anser utredningen det otillfredsställande, om den som bedriver olagligt spel inte skall drabbas av skatt på spelet.

Utredningen anser därför, att den som bedrivit illegalt spel bör kunna åläggas att betala skatt med belopp motsvarande den skatt som skulle ha utgått om spelet varit tillåtet. Därjämte bör, enligt utredningen, såväl anordnare av sådant spel som deltagare i spelet kunna dömas för olovligt spel till dagsböter eller fängelse och utrustning som använts för spelet samt uppburna insatser och vinster kunna förklaras förverkade.

En särskild fråga gäller det ganska omfattande spel som bedrivs på fartyg i trafik. I ett yttrande i juni 1966 förklarade justitiekanslern, att spelautomater torde kunna begagnas på svenska fartyg under färd på internationellt vatten utan tillstånd enligt LF. Samma betraktelsesätt torde, enligt utredningen, få anläggas när det gäller beskattningen av spel ombord. Spel på fartyg i såväl internordisk som annan internationell trafik torde därför få anses falla utanför beskattningen. Spel ombord på fartyg i inrikes sjöfart bör däremot falla under de allmänna reglerna för beskattningen.

Enligt expeditionskungörelsen (1964: 618) utgår avgift för tillstånd att anordna lotteri med 20 kr. om totala insatssumman inte överstiger 1 000 kr. och med 30 kr. i övriga fall. Utredningen anser att expeditionsavgift bör utgå även för speltillstånd enligt den föreslagna nya lagstiftningen för spel. Då någon insatssumma inte kommer att anges i tillstånd för automat- och roulettspel, måste en eventuell differentiering av avgiften för sådana tillstånd ske efter andra grunder än för lotterier.

Skatteförlagen

Beskattning av automat- och roulettspel. Som tidigare nämnts föreslår utredningen att beskattningen skall omfatta sådant automat- och roulettspel som erbjuder vinst i pengar eller pengars värde. I fråga om automatspelet innebär detta en begränsning av beskattningen till spelautomater, som ger vinst i pengar eller polletter. Skattepliktigt spel föreligger även om vinst kan användas endast för fortsatt spel.

Företrädare för folkparkerna, nöjesparkerna och tivoliägarna har till utredningen framfört betänkligheter mot beskattning av det automatspel som bedrivs i deras regi. Enligt utredningen är det emellertid ej motiverat att undanta detta automatspel från beskattning. Det kan enligt utredningens uppfattning inte heller komma i fråga att från beskattning undanta spel på s. k. enarmade banditer eller jämförliga spelautomater om spelinsatsen är begränsad till 25 öre. Däremot finner utredningen motiverat att begreppet spelautomat i detta sammanhang inte skall omfatta automater av enklare slag som erbjuder spel med

låga insatser och väsentligt lägre vinstchanser än som normalt gäller i fråga om de enarmade banditerna.

Utredningen föreslår således en beskattning av spel på enarmade banditer och motsvarande utan några särskilda inskränkningar eller modifieringar med hänsyn till platsen för spelets bedrivande eller till spelinsatsens storlek. Detta innebär att skatt föreslås utgå på allt sådant automatspel som är att anse som anordnat i förvärvssyfte.

Vad nu anförts beträffande automatspelet kan, enligt utredningen, återopas även för beskattningen av roulettspelet. I detta begrepp inryms även sådana kort- och tärningsspel som vanligen förekommer på internationella spelkasinon. På svenska restauranger spelas t. ex. Black Jack i viss utsträckning. I den mån tillstånd ges även för sådana spel är det således fråga om skattepliktigt spel för vilket skatt skall utgå efter samma regler som föreslås gälla för spel på roulette.

I fråga om skatteformen kan enligt utredningen en beskattning av automat- och roulettspelet med sikte på den intäkt spelet ger anordnarna utformas som en fast avgift per automat eller roulette (licensavgift), som en procentuell skatt på behållningen av spelverksamheten eller också som en kombinerad avgift och skatt. Både avgiften och skatten kan göras progressiv. Utomlands har beskattningen vanligen formen av licensavgift i fråga om automatspelet och av skatt på spelintäkten i fråga om roulettspelet. På några håll tillämpas det kombinerade systemet med både licensavgift och skatt på spelintäkten.

Båda de nämnda avgifts- och skatteformerna har för- och nackdelar. En licensavgift har den fördelen, att den relativt lätt kan administreras och kontrolleras. Mot en sådan avgift kan emellertid invändas, att den ger en ojämn skatteeffekt. Intäkterna av automat- och roulettspel varierar avsevärt. För att åstadkomma en likvärdig beskattning skulle det erfordras en långtgående differentiering av avgiften. En sådan utformning av avgiften skulle komplicera den praktiska tillämpningen i sådan grad att utredningen anser den måste avvisas. Med en av praktiska skäl betingad begränsning av differentieringen skulle, enligt utredningen, en betydande ojämnhet i beskattningen kvarstå.

En procentuell skatt på intäkten av spelverksamheten medför, fortsätter utredningen, allmänt sett en likformigare skattebelastning, men inrymmer större praktiska komplikationer i både redovisnings- och kontrollhänseende. Dessa är dock enligt utredningens mening inte av sådan tyngd att de uppväger de principiella fördelarna. Vid detta alternativ bestäms beskattningsunderlaget av behållningen av spelet på varje automat eller roulette. När det gäller automatspelet kan, påpekar utredningen, behållningen fastställas på grundval av avstämningar i samband med automatens tömning. Moderna automater är försedda med särskilda räkneverk, som i regel markerar totala antalet spel, total utbetalning av vinster och totala antalet i automaten behållna

mynt. Vid tömningen av automaten kan avstämning ske av behållningen mot mätarställningarna och därmed finns, enligt utredningen, erforderligt underlag för bestämningen av skatteunderlaget. Det är även möjligt att med ledning enbart av räkneverket för antalet spel räkna fram skatteunderlaget, eftersom automaterna är konstruerade eller inställda med viss bestämd utbetalningsprocent, i allmänhet ca 85 %.

Det övervägande antalet spelautomater används för spel enligt avtal mellan automatens ägare och innehavaren av den lokal, där automaten är uppställd. Avtalet går i allmänhet ut på att behållningen av spelet delas på visst sätt mellan parterna. Det är således ofta två parter som har intresse i det ekonomiska utbytet av automatspelet och därmed också i bestämningen av det belopp, på vilket skatt skall utgå enligt detta alternativ. Då det inte framstår som praktiskt möjligt att skattekontroll kan ske vid tömningen av automaterna måste skatredovisningarna grundas på de rapporter eller avräkningar som upprättats gemensamt av parterna i samband med automaternas tömning. Utredningen anser att därmed finns i dessa fall ett fullt godtagbart underlag såväl för skattens redovisning som för skattekontrollen.

Det förekommer emellertid, fortsätter utredningen, att upplåtelse av spelautomat sker mot en fast avgift, som inte står i direkt relation till den faktiska avkastningen av spelet på automaten. I sådant fall tömmer automaten av lokalinnehavaren ensam utan något avräkningsförfarande grundat på spelets omfattning med automatens ägare. Samma situation föreligger när spel bedrivs på automat som ägs av lokalinnehavaren. I förstnämnda fall kan man utgå från att automaterna är försedda med räkneverk som ägaren har möjlighet att avläsa för sin bedömning om den överenskomna avgiften är lämpligt avvägd. Vid sådant förhållande föreligger enligt utredningens mening ett godtagbart underlag för såväl redovisning som kontroll av skatten. Det samma får anses gälla i fråga om spel på automater som lokalinnehavaren själv äger, om automaterna är försedda med räkneverk.

Det förekommer emellertid, framhåller utredningen, spelautomater som saknar räkneverk. I regel rör det sig om automater av äldre typ. Här skulle en beskattning enligt detta alternativ få grundas på uppgifter enbart om behållningen vid automaternas tömning. Detta är enligt utredningens mening ett otillfredsställande underlag för beskattningen. Ett primärt krav för en skatt på behållningen av automatspel anser utredningen därför vara, att spelautomater för att få användas för spel, för vilket skatt skall utgå, skall vara försedda med tillförlitliga räkneverk. I annat fall föreligger inte godtagbara möjligheter till kontroll av skatten. Utredningen anser emellertid att man måste gå ett steg längre och kräva, att räkneverken även skall vara plomberade för att därmed förhindra att de påverkas eller sätts ur funktion. Utred-

ningen anser inte att dessa krav utgör hinder för att utforma en beskattning av automatspelet som en skatt på behållningen.

Vad nu anförts beträffande alternativen licensavgift och skatt på behållningen gäller, enligt utredningen, även vid utformning av en beskattning av automatspelet som kombinerad avgift och skatt.

Utredningen finner, att övervägande skäl talar för en beskattning av automatspelet i form av en skatt på behållningen av spelet på varje automat. Detta ställningstagande bygger på förutsättningen att spel skall få bedrivas endast på automater som är försedda med plomberade räkneverk av godkänd typ. Nämnade krav bör dock, framhåller utredningen, göras ovillkorligt först efter förslagsvis 6 månader, under vilken tid samtliga här avsedda automater bör kunna förses med räkneverk av godtagbart slag. Erforderliga föreskrifter angående räkneverk, plombering därav m. m. bör meddelas av beskattningsmyndigheten (RSV) efter samråd med RPS.

I fråga om roulettspelet finns, påpekar utredningen, ingen motsvarighet till det beräknings- och kontrollmedel som räkneverken erbjuder för beskattningen av automatspelet. En beskattning av behållningen av roulettspel måste därför grundas på kassamässiga avstämningar av spelverksamheten. Utredningen har inhämtat att de allra flesta rouletterna drivs enligt avtal mellan ägaren till rouletten och lokal innehavaren, i regel ett restaurangföretag, på i princip samma sätt som gäller i fråga om spel på upplåtna spelautomater. Även här är det således två parter som har intresse i det ekonomiska utbytet av spelet. Dessutom finns i regel en särskild kassa för all försäljning och inlösen av spelmarker och behållningen av denna kassarörelse avstäms normalt efter det spelet avslutats för dagen. Vid nu nämnda förhållande anser utredningen, att även beskattningen av roulettspel bör kunna utformas som en skatt på behållningen av spelet. Då denna skatteform av samma skäl som anförts i fråga om beskattningen av automatspelet i princip bör ges företräde framför en licensavgift föreslår utredningen att roulettbeskattningen utformas som en skatt på behållningen. Därmed avser utredningen värdet av försålda spelmarker minskat med värdet av inlösta spelmarker. Beskattningsmyndigheten bör kunna meddela erforderliga kontrollföreskrifter för en riktig skatteredovisning, t. ex. i form av särskilda bokföringsföreskrifter och särskilda anordningar för mottagande, förvaring och utlämning av pengar och spelmarker.

Som tidigare nämnts bedrivs både automat- och roulettspel i betydande utsträckning med apparatur som ägs av annan än den som enligt utredningens förslag skall kunna få tillstånd att anordna spel. Detta förhållande har väsentlig betydelse för frågan om vem som bör vara skyldig att redovisa och erlägga spelskatt. Skattskyldigheten kan an-

knytas antingen till den som erhållit speltillstånd, dvs. i regel lokalinnehavaren, eller till ägaren av den automat eller roulett som används för skattepliktigt spel. Utredningen har i denna fråga fäst avgörande avseende vid att antalet skattskyldiga skulle bli avsevärt mycket större om skattskyldigheten knyts till tillståndsinnehavarna än om automat- och roulettägarna görs till skattskyldiga. Av främst detta skäl föreslår utredningen att skattskyldighet skall åvila tillståndsinnehavare som bedriver spel med egen apparatur, medan i andra fall skattskyldigheten skall åvila ägare till automat eller roulett, som begagnas för spel enligt tillstånd för lokalinnehavaren. Saknar ägaren fast driftställe inom landet bör dock enligt förslaget skattskyldigheten åvila tillståndsinnehavaren.

Vad gäller skattens höjd, anmärker utredningen, att uppgifter som ställts till dess förfogande från bl. a. olika branschföretag visar, att spelintäkterna varierar starkt i fråga om såväl automat- som roulettspelet. Utredningen har ej haft möjlighet att göra någon ingående kartläggning av avkastningsförhållandena. Det material som varit tillgängligt visar dock, att det totalt rör sig om betydande vinster som kommer både ägarna och lokalinnehavarna till godo.

I och för sig skulle, enligt utredningen, en progressiv beskattning vara motiverad med hänsyn till de stora variationerna i behållningen av spelet på olika automater och rouletter. En sådan utformning av skatten skulle emellertid komplicera tillämpningen i hög grad, varför utredningen inte ansett sig nu böra föreslå att beskattningen av automat- och roulettspelet görs progressiv.

Vid avvägningen av skatten är det enligt utredningens mening ofrånkomligt, att särskild hänsyn tas till att spelet allmänt sett erbjuder både lokalinnehavarna och ägarna till spelapparaturen betydande vinster. I fråga om automatspelet uppnås detta, menar utredningen, utan några mera kostnadskrävande åtgärder från intressenternas sida. Även om visst löpande underhålls- och servicearbete måste göras, kan man säga att automaterna i stort sett sköter sig själva. I fråga om roulettspelet är situationen något annorlunda. Apparaturen torde visserligen kräva mindre underhåll o. d., men för spelets bedrivande krävs särskild personal i form av croupierer och kassapersonal och dessutom helt andra lokalutrymmen. De särskilda kostnader som härigenom belastar roulettspelet anser utredningen böra beaktas. Det är dessutom närmast fråga om fasta kostnader, som medför högre relativ belastning vid roulettspel av mindre omfattning.

Med hänsyn till nu nämnda förhållanden kan enligt utredningens mening inte samma skattesats tillämpas för både automat- och roulettspelet. Utredningen anser det motiverat att automatspelet beskattas enligt en högre skattesats än roulettspelet och vidare att speciell hänsyn

tas till de relativt högre kostnaderna för roulettspel av mindre omfattning. Med beaktande härav föreslår utredningen att skatten för automatspelet skall utgöra 50 % av behållningen på varje automat. Som en supplementär regel föreslås att skatten skall utgöra minst 7,5 % av sammanlagda insatserna i automaten. Denna skattesats korresponderar med en vinstprocent för automaten om 85 %. I fråga om roulettspelet föreslås skatten utgöra 30 % av behållningen av spelet med ett generellt skatteavdrag (grundavdrag) om högst 3 000 kr. per år för varje speltillstånd. Utredningen anser det inte motiverat med något motsvarande avdrag i beskattningen av automatspelet.

Utredningen beräknar att intäkterna av en skatt på automat- och roulettspel enligt nu redovisade förslag skulle uppgå till 50 à 60 milj. kr. per år, varav drygt en tiondel skulle falla på roulettspelet.

Beskattning av bingospel. Några svårigheter att definiera vad som menas med bingospel föreligger, enligt utredningen, i allmänhet inte. Endast på en punkt kan tveksamhet råda, nämligen om spel på s. k. automatbingo i skattehänseende skall anses som automatspel eller bingospel. Automatbingon företer onekligen i vissa avseenden likheter med automatspel. Det bedrivs i allmänhet i lokaler med karaktär av spelhall och insatserna görs liksom vid automatspelet genom att ett mynt läggs i ett myntinkast. Spelreglerna och sättet för dragning av vinnande nummer och utlämnande av vinster är emellertid desamma som i vanlig bingo. Utredningen anser därför att automatbingo bör betraktas som en variant av bingo och inte som en variant av automatspel.

Utredningen har betraktat förslaget om en omläggning av bingobeskattningen som en i huvudsak teknisk fråga som därmed också kan sägas falla inom utredningens ursprungliga uppdrag. Med hänsyn dessutom till att bingospelet skall förbehållas ideella och andra liknande intressen har utredningen i fråga om avvägningen av den föreslagna omsättningsskatten utgått från en i princip oförändrad beskattning av nu skattebelagt bingospel.

Stämpelskatten och lotterivinstskatten på bingospel ger f. n. staten en intäkt om ca 7 milj. kr. per år. Enligt vad utredningen inhämtat svarar detta belopp mot ca 5 % av insatsvärdena på det bingospel, för vilket skatt redovisats. Vid en riktig skatteredovisning skulle statens skatteintäkter varit väsentligt större.

Utredningen föreslår att skatt skall utgå även på sådant bingospel, som nu inte beskattas. En generell omsättningsskatt skulle därmed kunna anses innebära en viss utvidgning av beskattningen. Detta får dock ses som en konsekvens av strävandena att åstadkomma en riktigare och effektivare beskattning av bingospelet. Enligt utredningen synes det också vara så, att gällande bestämmelser utnyttjats på ett sätt som medfört skattefrihet, trots att spelet bedrivits i en omfattning och med

vinster som borde medföra beskattning. Utredningen menar därför, att förslaget knappast kan anses innebära en utvidgning av bingobeskattningen i jämförelse med vad nuvarande beskattning varit avsedd att träffa.

Med hänsyn till det anförda bör, enligt utredningen, beskattningen i den nya formen kunna bestämmas så att den överensstämmer med skatten på nu skattepliktiga spel. I enlighet härmed föreslår utredningen, att skatten skall utgöra 5 % av spelinsatserna. Vid denna skattesats beräknar utredningen att statens intäkter av beskattningen av bingospelet kommer att uppgå till ca 25 milj. kr. för helt år.

Övriga frågor

Vid den i enlighet med det anförda föreslagna materiella utformningen av skatten på såväl automat- och roulettspel som bingospel finner utredningen det naturligt att beskattningen i övriga hänseenden konstrueras efter modell från den indirekta beskattning som sker i form av s. k. punktskatter. För större delen av dessa punktskatter gäller förfarandeförordningen i fråga om uppbörd, redovisning, kontroll, ansvar m. m. Med den föreslagna utformningen av spelbeskattningen framstår det som naturligt att även denna beskattning inordnas under förfarandeförordningens allmänna bestämmelser medan de materiella bestämmelserna i fråga om beskattningen tas in i en särskild författning. Utredningen anser vidare att skattebrottslagens tillämpningsområde bör utsträckas att omfatta också spelskatten.

I linje med vad som gäller för flertalet punktskatter föreslår utredningen, att RSV skall vara beskattningsmyndighet samt att samtliga skattskyldiga skall registreras hos RSV och dit redovisa skatt enligt deklARATIONER för bestämda redovisningsperioder. Registreringen skall, anser utredningen, grundas på meddelade speltillstånd och för att åstadkomma ett snabbt verkande och effektivt registreringsförfarande föreslås viss samverkan mellan de tillståndsgivande myndigheterna och RSV. Utredningen tillägger att skattskyldighet bör inträda så snart spel enligt meddelat tillstånd påbörjats, även om registrering som skattskyldig då ännu inte hunnit ske.

Beträffande skatteredovisningen föreslår utredningen att deklARATIONER skall avges löpande för perioder om två månader (januari och februari, mars och april osv.). Deklaration skall lämnas och skatt erläggas senast den 15 i månaden efter redovisningsperiodens utgång. RSV föreslås få möjlighet att medge redovisning för perioder om halvt eller helt kalenderår för skattskyldiga, som bedriver spelverksamhet i begränsad omfattning och en förlängning av respittiden för redovisningens fullgörande upp till 45 dagar för skattskyldiga med särskilt omfattande spelverksamhet.

Mot bakgrund av det anförda har utredningen utarbetat förslag till en författning, benämnd spelförordning, vari bestämmelser intagits beträffande såväl villkoren för spelens bedrivande som beskattningen av spelen. I de delar som inte särskilt regleras i spelförordningen, föreslås LF alltså äga tillämpning.

Remissyttrandena

Utredningens förslag har i huvudsak fått ett positivt bemötande av remissinstanserna. Den föreslagna omläggningen av beskattningen av bingospelet biträds eller lämnas utan erinran av det helt övervägande antalet remissinstanser. Detsamma gäller beträffande utredningens förslag i fråga om villkoren m. m. för bedrivande av bingo spel. Endast i några fall har förslagen i denna del föranlett särskilda uttalanden.

Vad gäller förslagen beträffande automat- och roulettspelen har några remissinstanser vänt sig mot de grunder för bedrivandet av sådant spel, som utredningens förslag bygger på. Vad som därvid framförts går ut på att det privata vinstintresset på spelområdet bör elimineras. Spelverksamheten bör därför bedrivas i statlig eller kommunal regi eller förbehållas ideella intressen. Man har härvid också hänvisat till den ordning som gäller för spelverksamhet i Finland. Synpunkter av denna innebörd framförs av *Svenska penninglotteriet AB*, *Folkrörelsernas lotteribyrå*, *Riksförbundet för utvecklingsstörda barn* och *Handikapporganisationernas centralkommitté*.

I något fall har invändning gjorts mot att utredningens förslag tar sikte på en beskattning av arrangörernas vinster av spelet och inte på en beskattning av spelarnas vinster. *Sveriges centrala restaurangaktiebolag* anser sålunda, under framhållande av att branschens lönsamhet försämrats och att intäkterna av spelverksamheten resultattmässigt är av väsentlig betydelse, att skatten bör riktas mot spelarna och skatteuttaget direkt bör knytas till i spelet använda polletter eller marker. De tekniska svårigheter som härvid kan uppstå bör, enligt bolagets mening, ej avskräcka från försök att få till stånd en sådan, enligt bolagets mening, ur många synpunkter bättre lösning än den av utredningen föreslagna.

I övrigt visar remissbehandlingen att man allmänt biträder förslagen vad beträffar villkoren för spelverksamhetens bedrivande. Förslagen till beskattning av automat- och roulettspelen har dock föranlett vissa erinringar vid remissbehandlingen. Kritiska synpunkter anförts i några fall mot den föreslagna avgränsningen och avvägningen av skatten men i huvudsak gäller de framförda erinringarna den förordade utformningen av beskattningen av automatspelet.

Redogörelsen i det följande omfattar endast vad som vid remissbehandlingen anförts beträffande de av utredningen framförda konkreta

ta förslagen. Jag vill dock nämna, att den av utredningen framförda tanken på inrättande av spelkasinon av internationell typ i Sverige fått ett övervägande positivt gensvar. Det är bl. a. med hänsyn härtill som denna fråga kommer att bli föremål för fortsatt utredning i enlighet med vad jag tidigare anført.

Spelvillkoren m. m.

Den av utredningen uttalade uppfattningen att skattepliktigt spel skall vara underkastat tillståndstvång delas av de flesta remissinstanser. Bland dem som biträder förslaget kan nämnas *kammarrätten i Göteborg, länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus län samt Jämtlands län, kommittén för planering av turistanläggningar och friluftsområden, Riksorganisationen av artistarbetsgivare, Sveriges hotell- och restaurangförbund samt Sveriges tivoliägareförening.*

Sveriges automatägares riksförbund anser att en effektiv beskattning av spel förutsätter någon form av auktorisation beträffande utövare av verksamheten. Sådan auktorisation borde endast meddelas för yrkesmässig verksamhet i branschen. I sådant fall skulle tillståndsgivningen kunna ges en liberal utformning med endast särskilt angivna undantag.

Synpunkter på tillståndsgivningen framförs från flera håll. För viss restriktivitet i tillämpningen talar *JK, skolöverstyrelsen* och *Sveriges hotell- och restaurangförbund*. *Riksförbundet för utvecklingsstörda barn* och *Handikapporganisationernas centralkommitté* anser att kommunerna bör höras över ansökan om speltillstånd och att möjlighet att bedriva automat- och roulettspel begränsas till sammanslutningar som anordnar spelet för välgörande, kulturellt eller liknande allmännyttigt ändamål.

JK ifrågasätter om ej tillståndsprövningen för uppnående av enhetlighet vid tillämpningen borde åvila länsstyrelserna i stället för polismyndigheterna. *JK* anmärker också att tillståndsmyndigheterna kan få en viss inblick i den tillståndssökandes ekonomiska och andra förhållanden. Detta, menar *JK*, ger anledning överväga att stadga tystnadsplikt om dessa förhållanden även för tillståndsmyndigheten. Också regler om straffansvar för brott mot tystnadsplikten bör i händelse av behov införas. Av samma skäl som åberopats av *JK* anser *Sveriges automatägares riksförbund* att RSV bör vara tillståndsmyndighet.

RPS, RA och *RSV* framhåller att av författningstexten bör framgå att möjlighet finns att återkalla utfärdat tillstånd. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* anser tillstånden böra tidsbegränsas till förslagsvis fem år i stället för att som föreslagits gälla tills vidare.

De flesta remissinstanser lämnar vad utredningen föreslagit angående rätten att anordna spel utan erinran. *RPS* anser att dåvarande kontrollstyrelsens definition av begreppet restaurang i rusdrycksförsäljningsförordningens (1954: 521) mening bör gälla också för spelförordningen.

Vissa intresseorganisationer, vars medlemmars möjligheter till spelverksamhet begränsas enligt den förordade lösningen, är dock kritiska mot förslaget. *Sveriges konditorförening* anser konditorinäringen diskriminerad om endast serveringsrörelse där lagad mat tillhandahålls skall kunna ifrågakomma för automatspel. Oavsett om lagad mat serveras, bör, enligt föreningens mening, ett välskött konditori ha rätt att anordna automatspel. *RPS* uttrycker samma uppfattning. *Svenska poolbiljardförbundet* anser att automatspel bör få bedrivas i biljardhallar. *Folkets husföreningarnas riksorganisation* finner det angeläget understryka, att också samlingslokalägande organisation bör få arrangera bingospel.

RPS påpekar, att det är angeläget att automat- och roulettspel endast får anordnas av den som fyller höga anspråk på ordentlighet och redbarhet och som ej är omyndig eller försatt i konkurstillstånd. Dessa krav bör anges i författningstexten. För att juridisk person skall få tillstånd bör fordras att för rörelsen utses föreståndare, som skall godkännas av tillståndsmyndigheten.

Sveriges hotell- och restaurangförbund konstaterar att utredningen utan närmare motivering utgått från att speltillstånd skall gälla för innehavaren av den lokal där spelet skall bedrivas och inte för den som äger spelutrustningen eller anordnar spelet. Detta förefaller förbundet mindre lämpligt. I 16 kap. 14 § BrB görs åtskillnad mellan den som anordnar spelet och den som endast upplåter lokal för detsamma och domstolarna har, enligt förbundet, regelmässigt bedömt anordnarens ansvar för spelet strängare än lokalupplåtarens. När polismyndighet registrerar anmälan om spel enligt 2 § LF fastställer den regelmässigt att den som gjort anmälan också är anordnare av spelet och har ansvaret för att gällande föreskrifter följs. Förbundet anser det vara nödvändigt att precisera vem som är anordnare av spelet, oavsett huruvida han äger eller hyr lokal och utrustning. Denne anordnare bör enligt förbundets mening vara den som söker och erhåller tillståndet. *Sveriges automatägares riksförbund* anser att speltillstånd bör meddelas ägaren av spelutrustningen.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att utredningen förbisett de sociala synpunkterna på automatspelet och att avsevärda modifikationer av förslaget är nödvändiga. Utredningens förslag rörande de lokaler där sådant spel bör få förekomma är, enligt länsstyrelsen, ägnat att inge betänkligheter. Definitionen "serveringsrörelse där lagad mat serveras" synes innebära att spelautomater kan komma att ställas upp exempelvis i varuhus och stormarknader där barserveringar ofta finns. Från allmänhetens synpunkt måste det, menar länsstyrelsen, också anses vara ett rimligt krav att staten — om den sanktionerar automatspel och beskattar sådant spel — även tillser att spelarna genom rimliga kontrollåtgärder skyddas mot fusk och bedrägeri i spelet. Ett godkän-

nande av en spelautomat eller typ av automater bör därför föregås av en av offentlig myndighet utförd teknisk granskning av att konstruktionen fyller rimliga krav på skydd mot manipulationer som påverkar vinstchanserna och spelhastigheten. Ett godkännande bör vidare vara tidsbegränsat. Dessa åtgärder liksom bestämmelser om begränsning av det antal automater som får finnas i samma lokal är enligt länsstyrelsens mening nödvändiga för att erhålla den önskade saneringen och kontrollen över verksamheten. Prövningen av de lokaler där apparater skall tillåtas ställas upp måste bli diskretionär. Ett huvudsyfte bör vara att apparaterna inte skall få förekomma i lokaler där barn och ungdom under 18 år vistas i större omfattning.

RPS anser också att en statlig kontroll av apparaterna är nödvändig och länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län påpekar att tillstånden för att underlätta kontroll ej bör vara generella utan avse bestämt antal apparater.

I fråga om bingospelet anser RSV vinstmöjligheterna böra begränsas, förslagsvis på sådant sätt att ackumulering av vinstmedel till annan spel dag förbjuds. RSV förordar vidare att särskild kontrollant utses för varje tillstånd till bingospel. Länsstyrelsen i Stockholms län anser det böra övervägas att införa bestämmelser om numrerade engångsbrickor vid allt bingospel.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anser det angeläget att, såsom utredningen förordat, införa regler om minimiöverskott. RPS har samma uppfattning, medan Folkrorelsernas lotteribyrå anser att tillståndshavaren i stället bör tillförsäkras fullständig insyn i eventuella mellanhänders försäljning, redovisning m. m.

Utredningens förslag att slopa kravet på att spel endast får bedrivas i samband med nöjestillställning eller liknande lämnas utan erinran. Det samma gäller i huvudsak också förslaget om möjlighet till inlösen i pengar av vinst i form av polletter eller spelmarker. Folkparkernas centralorganisation avstyrker dock sistnämnda förslag under motivering att det skulle leda till en ur social synpunkt ej önskvärd ökning av hasardmomentet i spelen. Med liknande motivering avstyrker länsstyrelsen i Stockholms län utredningens förslag om förhöjd insats och vinstchans för automat- resp. roulettspel. Sistnämnda förslag har annars av de flesta remissinstanser lämnats utan erinran. Från några håll — bl. a. Göta hovrätt, SR, Sveriges centrala restaurangaktiebolag och Sveriges hotell- och restaurangförbund — anses dessutom att en höjning av insatsen från 50 öre till 1 kr. vid roulettspel bör övervägas.

Utredningens förslag om regler rörande förverkande av spelutrustning m. m. i anledning av olovligt spel har mött vissa invändningar. Sveriges automatägares riksförbund anser att förslaget medför risker för att ägare av automater oskyldigt drabbas. Från flera håll — däribland RPS och länsstyrelsen i Malmöhus län — anses de föreslagna reglerna

alltför snäva. RÅ anför att oavsett påföljdssystemets anordning i övrigt på ifrågavarande område är förverkande en viktig sanktion vid lagöverträdelser som har så utpräglat vinningssyfte som det varom här är fråga. RÅ crinrar om att LU tidigare har föreslagit att förverkande av spelautomat i vissa fall skall kunna drabba tredje man och att förverkandebestämmelserna i övrigt bör knytas an till de allmänna reglerna i 36 kap. BrB. RÅ förklarar sig dela denna uppfattning. Möjligheterna till förverkande enligt 36 kap. BrB är dock, menar RÅ, inte tillräckligt omfattande som sanktion när det gäller olovligt spel. Som utredningen framhållit bör, enligt RÅ, utrustning och annan egendom som används vid sådant spel kunna förklaras förverkade, även i fall där så inte kunnat ske med stöd av 36 kap. 2 eller 3 § BrB. Detsamma synes böra gälla uppburna insatser.

I fråga om föreslagen ansvarsbestämmelse anmärker RÅ bl. a. att det ej framgår vad som för ansvar skall krävas i subjektivt hänseende. RÅ ifrågasätter vidare om ej en betydligt mindre omfattande kriminalisering inom det område spelförordningen föreslås omfatta borde övervägas. Sanktionssystemet kunde i stället, menar RÅ, inriktas på väsentligt högre skatt eller avgift eller tillägg för de fall där spel anordnats utan vederbörligt tillstånd. För de allvarligare fallen tillkommer också ansvar jämlikt skattebrottslagen och 16 kap. BrB.

Göta hovrätt anser att brottsbenämningen grovt olovligt spel bör utgå, eftersom några kvalifikationsgrunder ej angetts.

Från några remissinstanser efterlyses ett uttryckligt stadgande om till vilken typ av spel automatbingo bör hänföras. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser att sådant spel bör betraktas som automatspel. *Barnens dags riksförbund* påpekar att det är oklart vad som skall räknas som ett spel när det gäller automatbingo. Härav följer tvekan om vilken myndighet som har att handlägga tillståndsfrågan.

Den föreslagna regeln om möjlighet för RSV att undanta enklare automater från beskattning avstyrks av RPS och bör enligt *kammarrätten i Stockholm* ges ett mera bestämt innehåll. RSV anser att regeln bör kompletteras så att verket också ges möjlighet att nedsätta spelskatten.

Skatteförslagen

Som jag inledningsvis nämnde accepterar remissinstanserna utredningens förslag till omläggning av beskattningen av *bingospelet*.

Vad gäller *automat- och roulettspelen* godtar flertalet remissinstanser införandet av en beskattning av dessa spel. *Riksorganisationen av artistarbetsgivare* och *Sveriges tivoliägareförening* avstyrker emellertid varje form av beskattning. Organisationerna framhåller att det föreslagna skatteuttaget skulle få mycket kännbara verkningar för medlemmarna. Spelen i fråga ingår som naturliga delar i en mera omfattande verksamhet för avkoppling och förströelse på bred folklig

basis och avkastningen av spelen är en del av den totalinkomst som blir föremål för vanlig beskattning. Att bryta ut ifrågavarande förströelsemoment och göra avkastningen till föremål för dubbelbeskattning synes organisationerna omotiverat och oskäligt, eftersom skatten ej kan tas ut av spelaren utan kommer att drabba företaget som en extra kostnad, eventuellt med höjda entré- och andra avgifter som följd.

Den föreslagna omfattningen av beskattningen föranleder invändningar från några håll. *Sveriges centrala restaurangaktiebolag* och *Sveriges hotell- och restaurangförbund* anser mot bakgrund av bl. a. branschens vikande lönsamhet att roulettspelet bör undantas från beskattning. *Folkparkernas centralorganisation* avstyrker beskattning av automatspel. *RPS* påpekar, att i marknaden finns spelautomater, som ger spelaren rätt till gratis återspel om visst poängtal, markerat på ett räkneverk, uppnås. Enligt förslaget skulle dessa automater falla utanför det skattepliktiga området. *RPS* ifrågasätter det berättigade i en sådan lösning. En följd härav kan enligt styrelsen bli att nya sådana automattyper kommer i bruk, vilket i sin tur kan leda till ett bevarande av nuvarande svårigheter att kontrollera att spelvinster ej inlöses.

Den av utredningen föreslagna utformningen av skatten på automat- och roulettspel möts av invändningar från flera håll. *Kammarrätten i Stockholm* anser ytterligare överväganden i denna fråga erforderliga och ifrågasätter om inte trots de av utredningen härvidlag framförda svårigheterna något system skulle kunna utformas för beskattningen som skulle knyta an till nu gällande beskattning av vinster på lotterier, tips och totalisatorspel eller till vad utredningen föreslår i fråga om beskattning av insatser i bingospel. *Länstyrelsen i Malmöhus län* ifrågasätter om skatt på automatspel ej borde beräknas med utgångspunkt från antalet spel och om beskattningen av roulettspel ej borde ges form av licensavgift. *TCO* uttalar beträffande roulettspelet samma uppfattning. *Kammarrätten i Göteborg* är inte övertygad om att en beskattning i föreslagen form är den bästa. Med hänsyn till det stora antalet automater som finns i riket synes en procentuell beskattning onödigt komplicerad ur redovisnings- och kontrollsynpunkt. En licensavgift torde, som utredningen också funnit, vara avsevärt lättare att administrera och kontrollera. Med hänsyn härtill ifrågasätter kammarrätten om inte beskattning av automater i form av licensavgift är att föredra framför en procentuell skatt. Även när det gäller skatt på roulettspel förordar kammarrätten systemet med licensavgifter. *Sveriges centrala restaurangaktiebolag*, *Sveriges hotell- och restaurangförbund*, *Riksorganisationen av artistarbetsgivare* och *Sveriges tivoliägareförening* föredrar också licensavgift framför procentuell skatt. *Sveriges automatägares riksförbund* å andra sidan förordar i likhet med utredningen en procentuell skatt.

I flera remissyttranden diskuteras ingående möjligheterna till kontroll av spel på automater och rouletter. *RSV* anser, såvitt gäller roulettspelet, att kontrollproblemen kan bemästras genom redovisningsföreskrifter och tillstyrker därför utredningens förslag i denna del. *RPS* anser det nödvändigt att kontrollanter förordnas med uppgift att stämma av spelet efter varje speldag.

I fråga om automatspelet anser *RSV* en beskattning grundad på plomberade räkneverk vara alltför kostnadskrävande — särskilt med hänsyn till den relativt ringa skatteintäkten — och dessutom svår att anordna. *RSV* förordar såsom alternativ till plombering av räkneverken en fast avgift för varje spelautomat. Fördelarna med en sådan beskattning ligger, som utredningen framhållit, på den administrativa och kontrolltekniska sidan och nackdelarna i den ojämna skatteeffekten. Enligt *RSV*:s mening skulle en sådan beskattning kunna tillämpas tillsvidare, varigenom erfarenheter kunde vinnas som skulle kunna utnyttjas för en eventuell omläggning till en beskattning efter behållningen i automaterna. *Svenska penninglotteriet AB* pekar också på kontrollsvårigheter vid automatspel och ifrågasätter om det ens är möjligt att effektivt kontrollera ett system, uppbyggt efter de av utredningen föreslagna riktlinjerna. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* ställer sig mot bakgrund av kontrollsvårigheterna tveksam till den föreslagna beskattningen av automatspel. *Folkparkernas centralorganisation* anser det föreslagna kontrollsystemet otillfredsställande och menar att läget för seriösa apparatinnehavare blir utomordentligt svårt.

Invändningar framförs från några håll i fråga om den föreslagna beskattningens avvägning. *Sveriges automatägares riksförbund* föreslår beträffande automatspelet en reduktion av skatteuttaget från 50 % till 30 % av behållningen. Förbundet bemöter utredningens påstående om att automaterna sköter sig i stort sett själva och anser att utredningen lämnat de faktiska kostnaderna för underhåll och service m. m. utan beaktande. Enligt förbundets beräkning uppgår dessa kostnader, inklusive avskrivningar, till 6 900 kr. per automat och år. Förbundet anser vidare att roulettspelet ej kan bära ett skatteuttag av den föreslagna storleken. Förslaget skulle leda till avsevärt ekonomiskt avbräck för restaurangerna, som generellt erhåller merparten av nettointäkten av roulettspelet. Förbundet anser att förutom utbetalda vinster avdrag också bör få göras för lönekostnader. *Sveriges hotell- och restaurangförbund* finner det föreslagna skatteuttaget för automatspel i högsta laget och anser beträffande roulettspelet det vara motiverat med en minskning av skatten till 15 % av behållningen och en höjning av det månatliga avdraget till 500 kr. *Barnens dags riksförbund* ifrågasätter om lägre skatteuttag ej borde övervägas för automater som används av ideella organisationer. *Folkrorelsernas lotteribyrå* accepterar skatteförslagen som provisoriska lösningar i avvaktan på en mer

harmoniserad beskattning av skilda lotterier och spel. Vid illegalt spel ifrågasätter *kammarrätten i Göteborg* skatteuttag efter 150 %.

RPS anser att skattskyldigheten för automat- och roulettspel bör åvila tillståndshavaren. *Sveriges hotell- och restaurangförbund* menar att åliggandena bör knytas till spelets anordnare.

RSV anmärker att skattskyldighetens inträde beträffande roulettspelet bör knytas till viss i förordningen angiven tidpunkt i stället för till tiden för förvärvet av spelmarker.

Vad utredningen anför i fråga om de intäkter som genom spel-skatten skulle tillföras statsverket har föranlett synpunkter från bl. a. *kammarrätten i Stockholm*, som förutsätter att spelskatten är att betrakta såsom sådan speciell för rörelsen utgående skatt som enligt 29 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) är avdragsgill vid inkomst-taxeringen. Utredningen har, fortsätter *kammarrätten*, beräknat de årliga intäkterna av den föreslagna skatten på automat- och roulettspel till 50 à 60 milj. kr. Vid beräkning av de intäkter som spelskatten kommer att ge statsverket bör emellertid, enligt *kammarrättens* mening, hänsyn tagas till att spelskatten såsom avdragsgill vid inkomsttaxeringen kommer att medföra en betydande minskning av den statliga inkomst-skatten. Vidare har utredningen inte redovisat hur spelskatten kan beräknas påverka kommunernas skatteintäkter.

Departementschefen

Det spel som sker på s. k. enarmade banditer, rouletter och liknande anordningar har under senare år ökat kraftigt i omfattning. Vid sidan av spel i mera oskyldiga former och således närmast av förströelsekaraktär har det utvecklats klart hasardbetonade spelverksamheter, som står helt i strid med gällande lagstiftning. Förekomsten av sådan illegal spelverksamhet och därmed förknippade missförhållanden av delvis allvarlig art har tilldragit sig stor uppmärksamhet i den allmänna debatten. Krav har mot denna bakgrund rests om ingripanden i en eller annan form från samhällets sida. Som en följd härav får ses den skärpning av straffen för dobbleri, som enligt beslut av årets vårriksdag trädde i kraft den 1 juli i år. Man synes redan kunna konstatera att denna åtgärd visat sig vara effektiv i kampen mot det kvalificerade illegala spelet.

Förhållandena på spelområdet har emellertid medfört att uppmärksamheten även riktats mot det spel på automater, rouletter och liknande, som bedrivs med beaktande av LF:s bestämmelser om högsta insats- och vinstvärden. I debatten har förekommit uttalanden eller yrkanden om totalt förbud för sådant spel eller att de privata vinstintressena i denna spelverksamhet borde elimineras helt eller delvis. I sådant sammanhang har också framförts tanken på en särskild spelbeskattning. Vid 1970 års vårriksdag behandlades motionsyrkande om skatt på spel-

automater (motion I: 782). Som skäl härför åberopades bl. a. det under senare år ökade spelet på s. k. enarmade banditer och den beskattning som sker av vinster i andra spel och av lotterivinster. Bevillningsutskottet anslöt sig i sitt av riksdagen godkända betänkande över motionen (BeU 1970: 26) till motionärens uppfattning att spelautomaterna på lämpligt sätt borde beskattas. Som en direkt följd härav fick punkt-skatteutredningen i juni 1970 i uppdrag att utreda frågor rörande beskattning av spelautomater och liknande.

Utredningen har slutfört detta uppdrag och resultatet av dess arbete har redovisats i delbetänkandet (Ds Fi 1972: 2) Skatt på spel, som remissbehandlats i sedvanlig ordning. När jag nu tar upp denna skattefråga och andra därmed sammanhängande frågor vill jag erinra om, att jag redan i prop. 1972: 95 aviserade min avsikt att föreslå en beskattning av spel på grundval av utredningens betänkande.

Utredningens förslag tar sikte på en beskattning av vissa spel som erbjuder vinst i pengar, polletter eller varor. I enlighet härmed föreslår utredningen att en beskattning införs av det spel som sker på s. k. enarmade banditer och motsvarande spelautomater samt på rouletter och liknande. Spel på s. k. förströelseautomater, t. ex. av typen fotbolls- och ishockeyspel, liksom spel på musikautomater och liknande ställs utanför beskattningen. I princip syftar förslagen till en beskattning av arrangörernas behållning av bedriven spelverksamhet. Det är således inte fråga om någon beskattning av spelarnas vinster och inte heller av spelapparaturen som sådan.

Utredningen har vidare uppmärksammat vissa missförhållanden i samband med bingospel. Vid sådant spel utgår skatt redan enligt nu gällande bestämmelser, nämligen dels stämpelskatt, dels skatt på vinster av viss storlek. Utredningen föreslår en omläggning av denna beskattning.

Vid utformningen av skatteförslagen har utredningen funnit, att skattefrågorna intimt hänger samman med de villkor under vilka de aktuella spelen får eller kan komma att få bedrivas. Utredningen har därför framlagt förslag inte enbart av skatteteknisk och skatterättslig art utan även behandlat frågor med avseende på de skattepliktiga spelen, som faller inom LF:s tillämpningsområde. Förslagen i sistnämnda avseenden har intagits i utredningens författningsförslag.

Samtliga de spel, som behandlats av utredningen, är att anse som lotterier enligt den definition som ges i LF. Denna författning innehåller de villkor och bestämmelser som skall gälla för anordnande av lotterier, fränsett skattereglerna. Regleringen av lotteriverksamheten faller, om man undantar skattefrågorna, under handelsdepartementets kompetensområde. LF är utformad och tillämpas under beaktande, åtminstone i huvudsak, av andra intressen och synpunkter än sådana som hänför sig till beskattningen.

Med hänsyn till det anförda förordar jag, efter att ha samrått med chefen för handelsdepartementet, att de villkor och bestämmelser som i det följande förordas att gälla beträffande automat-, roulett- och bingospel i författningstekniskt hänseende hålls isär från bestämmelserna om skatt på sådana spel. När jag i det följande tar upp olika frågor rörande villkor för spelens anordnande sker det efter samråd med chefen för nämnda departement. De ändringar som föreslås i LF är i allt väsentligt betingade av skatteförslagen och har en i viss mån provisorisk utformning. Jag vill erinra om att en samlad översyn av LF företas av särskilt tillkallade sakkunniga, 1972 års lotteriutredning.

Tillståndsvillkoren

F. n. kan enligt LF automat-, roulett- och bingospel under vissa förutsättningar anordnas efter anmälan hos polismyndighet sju dagar i förväg. Det framlagda skatteförslaget förutsätter emellertid generellt att tillstånd skall krävas för att få anordna dessa spel. Tillstånd skall ha lämnats innan det skattepliktiga spelet får bedrivas. I fråga om automat- och roulettspel gäller tillståndet för den som förfogar över lokalen där spelet skall bedrivas och i fråga om bingospel den sammanslutning, till vars förmån spelet anordnas. Tillstånd skall sökas hos och meddelas av polismyndigheten. I enlighet med vad som f. n. gäller skall dock tillståndsprövningen ankomma på länsstyrelsen i fråga om bingospel med ett sammanlagt insatsvärde, som överstiger 30 000 kr. men inte 200 000 kr., eller då spelet skall bedrivas inom mer än en polismyndighets förvaltningsområde. Ansökningar om tillstånd till ännu större bingospel skall prövas av Kungl. Maj:t.

LF:s bestämmelser gäller endast för sådant spel som anordnas för allmänheten. Utredningsförslaget innebär däremot, att automat-, roulett- och bingospel skall vara tillstånds- och skattepliktigt, om det bedrivs i förvärvssyfte oavsett om det är anordnat för allmänheten eller inte. Även automatspel, där vinsten endast berättigar till fortsatt spel, avses omfattas av tillstånds- och skatteplikten.

Utredningens förslag har i denna del allmänt godtagits eller lämnats utan erinran av remissinstanserna. Dock har ifrågasatts om inte länsstyrelsen eller RSV borde vara tillståndsgivande myndighet i stället för polismyndigheten för att därmed skapa bättre garantier för en enhetlig tillämpning. I stället för att som utredningen föreslagit knyta tillståndsgivningen beträffande automat- och roulettspelet till lokal innehavaren förordas från några håll att tillståndet skall gälla för anordnaren av spelet eller ägaren av utrustningen.

Vid en beskattning av de här aktuella spelen finns det särskilda skäl för att uppställa krav om tillstånd av offentlig myndighet. I likhet med vad som gäller beträffande annan indirekt beskattning krävs registre-

ring av de skattskyldiga för säkerställande av kontroll och redovisning av spelskatten. Registreringen bör som utredningen framhållit baseras på lämnade speltillstånd. Tillståndsgivningen kommer härigenom att fylla en viktig fiskal funktion. Dess förnämsta betydelse är emellertid vad gäller automat- och roulettspelet av annan, närmast social art. Främst med hänsyn härtill finner jag i likhet med utredningen att obligatorisk tillståndsgivning bör införas och anförtros polismyndigheten som med erfarenhet från andra tillståndsärenden är förtrogen med de värderingar och överväganden som bör ligga till grund för beslutsfattandet. Med detta betraktelsesätt är det naturligt att tillstånd beträffande automat- och roulettspel bör gälla ägaren eller företrädaren för ägaren till den verksamhet, vari spelet skall bedrivas. I fråga om bingo, vari också inbegripes automatbingo, bör tillstånd meddelas av samma myndigheter som hittills och avse arrangören av spelet.

Som utredningen funnit bör endast spelverksamhet som anordnas i förvärvssyfte, omfattas av tillstånds- och skatteplikten. Denna bör emellertid gälla all spelverksamhet, som här är i fråga, oavsett om spelet kan anses vara anordnat för allmänheten eller inte. Detta föranleder ett tillägg i 1 § LF. Vidare bör tillstånds- och skatteplikten även gälla sådant automatspel, där vinst utfaller i form av polletter som endast får användas till fortsatt spel. Därför föreslås att 1 § LF ändras så, att det klart framgår att automatspel utgör lotteri även om vinsten endast består i anvisning, som berättigar till fortsatt spel. Formuleringen innebär att spelautomater, som ger rätt till fortsatt spel genom att polletter e. d. faller ut, omfattas av LF; däremot omfattas inte automater som på teknisk väg ger rätt till återspel utan att polletter eller liknande anvisning utbetalas.

Enligt gällande ordning kan automat- och roulettspel bedrivas endast i samband med offentlig nöjeställning eller tillställning för visst ändamål. Samma villkor gäller i fråga om bingospel, som anordnas efter endast anmälan. Utredningen har konstaterat att kravet på samband mellan spel och tillställning åsidosätts i betydande utsträckning och att efterlevnaden är svår att kontrollera. Enligt utredningen behöver en något generösare tillståndsgivning ej medföra risk för sociala skadeverkningar och man föreslår därför att tillstånd till skattepliktigt spel bör kunna ges utan krav på sammankoppling av spelet med nöjes- eller annan tillställning. Utredningens förslag innebär emellertid samtidigt en begränsning av möjligheterna att anordna automatspel i förhållande till den faktiska utbredning spelet f. n. har. Sålunda bör enligt utredningen automatspel normalt tillåtas endast i samband med hotell-, restaurang- eller tivoli-rörelse eller inom föreningslokal, annan samlingslokal eller nöjespark. Med restaurangrörelse förstår utredningen serveringsrörelse, där lagad mat serveras. I fråga om samlingslokaler bör, framhåller utredningen, tillstånd inte ges till ungdomsgårdar eller andra lokaler, som företrädesvis besöks av barn och ungdom. Roulettspel föreslås som hit-

tills kunna få bedrivas i restauranger och inom nöjesparker och liknande anläggningar.

Vidare gäller f. n. att vinst på spel endast får utgöras av varor eller anvisningar, som med vissa inskränkningar kan användas som betalningsmedel. Vad angår automat- och roulettspelet innebär detta, att vinst inte får betalas ut i pengar utan endast i polletter eller spelmarkor, som dock kan användas som betalningsmedel inom den lokal eller det område där spelet bedrivs. Utredningen har konstaterat att tillämpningen av dessa regler vållat problem liknande dem som påtalats beträffande det s. k. tillställningstvånget. Sålunda är det praktiskt omöjligt att kontrollera att polletterna eller markerna inte löses in i pengar. Utredningen anser det i princip olämpligt att behålla en bestämmelse vars efterlevnad ej kan kontrolleras och föreslår därför att nuvarande förbud mot inlösen av polletter och spelmarkor slopas. Som en följd av detta ställningstagande föreslås vidare att nuvarande förbud mot penningvinster i automatspel slopas.

Utredningen konstaterar vidare, att i den allmänna debatten olika meningar har framkommit om hasardmomentets betydelse för spelverksamheten. I LF finns regler om maximering av insatser och vinster, som är ägnade att begränsa inslaget av hasard. Sålunda gäller vad angår automat- och roulettspelet att insatsen ej får överstiga 50 öre och att vinstens värde får vara högst 10 kr.

För restaurangrouletter innebär denna vinstbegränsning, enligt utredningen, att man är oförhindrad att göra kombinerade insatser, men att vinsten ej får överstiga 10 kr. per spelomgång. Denna begränsning gynnar enligt utredningens mening arrangören och man föreslår att vinstmaximeringen höjs till 30 gånger insatsen samt att kombinerade insatser får ske med rätt till vinst i förhållande till vad som faller ut på sådana insatser. Någon höjning av högsta insats föreslås ej beträffande roulettspelet.

I fråga om automatspelet anser emellertid utredningen att en justering av högsta insats från 50 öre till 1 kr. bör kunna ske utan att hasardmomentet i spelet blir mera framträdande. Vidare menar utredningen att den relation mellan högsta insatsvärde och högsta vinstvärde, som f. n. gäller enligt LF, bör kunna bibehållas. Som följd härav skulle högsta vinsten vid automatspel få uppgå till 20 gånger insatsen eller 20 kr. varje spelomgång.

Nästan samtliga remissinstanser har biträtt eller lämnat utan erinran vad utredningen föreslagit i fråga om slopande av kravet på samband mellan spel och tillställning och av förbudet mot vinster i form av pengar eller i pengar inlösbara polletter. Endast en remissinstans har helt avstyrkt utredningsförslaget i dessa delar och därvid hänvisat till risken för en från social synpunkt ej önskvärd ökning av hasardmomentet i spelet. Från ett par håll har framhållits att de sociala syn-

punkterna inte tillräckligt beaktats av utredningen. Med denna motivering framhåller länsstyrelsen i Stockholms län att förslaget inte kan tillstyrkas utan avsevärda modifikationer. Bl. a. motsätter sig länsstyrelsen de av utredningen föreslagna höjningarna av tillåtna insats- och vinstvärden. Vissa andra remissinstanser har emellertid föreslagit större höjningar av dessa värden än utredningen.

Utredningen och ett flertal remissinstanser har med skärpa framhållit att de nuvarande förhållandena på den svenska spelmarknaden är otillfredsställande i flera avseenden. Bl. a. har man pekat på att LF:s bestämmelser i anmärkningsvärd utsträckning lämnas utan beaktande eller kringgås. All erfarenhet visar att respekten för påbud och bestämmelser i hög grad är beroende av de möjligheter myndigheterna har i fråga om kontroll och beivrande av överträdelser. I likhet med utredningen finner jag det därför angeläget att ur regelsystemet utmönstra bestämmelser vars efterlevnad man ej med rimliga insatser kan kontrollera.

Mot bakgrund av det anförda anser jag i likhet med utredningen och det övervägande antalet remissinstanser att förbudet mot vinst i pengar och i pengar inlösbara polletter eller spelmarker vid automat- och roulettspel bör upphävas.

Det är emellertid uppenbart, att denna åtgärd, som medför möjligheter till direkt penningspel i legala former, innebär att automat- och roulettspelet får en dragningskraft, jämförlig med den som det nu florerande olovliga spelet besitter. Härigenom skulle risken för sociala skadeverkningar kvarstå i betydande utsträckning. Visserligen har man anledning anta, att man genom införandet av beskattning och generell tillståndstväng kan åstadkomma en från sociala synpunkter önskvärd begränsning av spelandet. Men det förefaller ytterst tveksamt om en sådan begränsning kan ernås, om man även godtar de jämförelsevis liberala regler för tillståndsgivningen som utredningen föreslagit. Särskilt vad angår automat- och roulettspelet torde krävas bestämmelser varigenom möjligheten att bedriva sådant spel väsentligt beskärs i förhållande till vad utredningen tänkt sig. Jag kan därför inte biträda utredningens förslag om att generellt slopa tillställningsvillkoret. Sålunda bör det i princip inte vara tillåtet att anordna automat- och roulettspel annat än i fall där spelen bedrivs i samband med offentlig nöjeställning. Undantag bör dock kunna göras för automatspel på restauranger. Några remissinstanser har framhållit, att begreppet restaurang behöver preciseras i detta sammanhang. Jag förordar, att tillstånd till automat- och roulettspel skall kunna lämnas endast för sådan restaurangrörelse, för vilken gäller tillstånd till utskänkning enligt rusdrycksförsäljningsförordningen. Med hänsyn till den uppsikt och ordning som kan förutsättas råda i de restauranger, som sålunda avses, bör tillställningsvillkoret kunna efterges. I fråga om utredningens förslag rörande de lokaler, i vilka

automat- och roulettspel bör kunna tillåtas, har jag i övrigt ingen annan erinran än att sådant spel inte bör få förekomma inom hotell utan restaurangrörelse av det slag som nyss nämnts. Vad angår bingospelet har jag ingenting att erinra mot att tillställningsvillkoret slopas. Det infördes i lagstiftningen långt innan bingospel började bedrivas här i landet och har, utan att fylla någon egentlig funktion, kommit att tillämpas för sådant spel endast därför att särskilda för spelet avpassade regler inte utformats tidigare. Tillstånd till bingospel bör enligt utredningens förslag ges endast till sammanslutning, som anordnar spelet till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål, för partipolitisk verksamhet eller till understöd åt svenska konstidkare. Detta förslag står i överensstämmelse med vad som nu gäller i fråga om bingospel som kräver tillstånd. Jag biträder förslaget, som inte föranlett någon erinran vid remissbehandlingen. I detta sammanhang vill jag vidare, med hänsyn till vissa ideella organisationers behov av lotteriinkomster, framhålla att automatspel bör utan krav på samband med annan särskild nöjeställning kunna få förekomma i samband med bingospel, dock inte spel med s. k. automatbingo.

Om tillställningsvillkoret vid automat- och roulettspel bibehålles i princip, såsom nu förordats, synes betänkligheterna mot de av utredningen föreslagna justeringarna av högsta tillåtna insats- och vinstvärden få mindre vikt. I likhet med flertalet remissinstanser biträder jag därför utredningsförslaget i denna del.

Vad beträffar påföljderna för illegalt spel har utredningen föreslagit bl. a., att utrustning som använts för spelet samt uppburna insatser och vinster bör kunna förklaras förverkade. Nuvarande förverkandebestämmelser i LF återfinns i 11 §. Enligt dessa kan förverkande ske av uppburna insatser och detta oavsett om de innehas av den brottslige eller av ombud för honom. Vidare kan förverkas bevis om rätt att delta i lotteriet och andra lotteriet avseende handlingar, med vilka olagligen tagits befattning. För förverkande fordras att någon dömts till ansvar för brott mot LF. I nu gällande författningstext tas inte ställning till frågan hos vem förverkande kan ske. Det har gjorts gällande, att stadgandets utformning närmast ger stöd för antagande, att förverkande endast skall kunna ske hos den som dömts för brottet. I jämförelse härmed innebär utredningens förslag en utvidgning som gör det möjligt att ingripa mot yrkesmässiga företag, vilka tillhandahåller automater och liknande anordningar i spelhallar och andra lokaler, där spel bedrivs olagligen, utan att själva framträda som anordnare av spelet. Förslaget innebär vidare en utvidgning såvitt avser objekten för förverkande att omfatta även automater och andra spelanordningar. Jag förordar, att det genomföres i fråga om de av utredningen behandlade spelformerna.

Skatteförslagen

Som jag tidigare nämnt föreslår utredningen att beskattningen av *automat- och roulettspelet* skall omfatta spel, som erbjuder vinst i pengar eller pengars värde. I fråga om automatspelet innebär detta en begränsning av beskattningen till spelautomater som ger vinst i pengar eller polletter. Skattepliktigt spel bör enligt utredningen anses föreligga även om vinst kan användas endast för fortsatt spel. Spel på s. k. förströelseautomater av typen fotbolls- och ishockeyspel föreslås falla utanför beskattningen. Några inskränkningar eller modifieringar av skatteplikten beträffande automat- eller roulettspel med hänsyn till platsen för spelets bedrivande eller insatsens storlek föreslås ej. Detta innebär att skatt föreslås utgå på allt sådant spel som är att anse som anordnat i förvärvssyfte. I princip syftar förslagen till en beskattning av arrangörernas behållning av spelverksamheten. Någon beskattning av spelarnas vinster eller av spelapparaturen har ej övervägts av utredningen. Skattskyldigheten föreslås åvila ägaren av den utrustning varmed det skattepliktiga spelet bedrivs. Utredningen har framhållit, att man härigenom når en praktiskt sett viktig begränsning av antalet skattskyldiga.

En beskattning av automat- och roulettspelet med sikte på den behållning spelet ger anordnaren kan enligt utredningen utformas som en fast avgift per automat eller roulett (licensavgift), som en procentuell skatt på behållningen av spelverksamheten eller som en kombinerad avgift och skatt. Dessa alternativa former har, framhåller utredningen, såväl för- som nackdelar.

En licensavgift har den fördelen att den relativt lätt kan administreras och kontrolleras, men eftersom intäkterna av automat- och roulettspelet varierar avsevärt medför en sådan avgift en föga likvärdig beskattning. Ojämnheter i skatteuttaget skulle visserligen kunna korrigeras genom differentiering av avgiften, men det skulle i så hög grad komplicera den praktiska tillämpningen att utredningen har avvisat en sådan lösning.

En procentuell skatt på intäkten eller behållningen av spelverksamheten ger allmänt sett en likformigare skattebelastning, men inrymmer å andra sidan större praktiska komplikationer i redovisnings- och kontrollhänseende än en avgift. Dessa olägenheter anser utredningen ej ha sådan tyngd att de överväger de principiella fördelarna.

Utredningen har vid sina överväganden beträffande beskattning av automatspelet fäst väsentlig vikt vid att moderna automater allmänt är försedda med särskilda räkneverk, som markerar totala antalet spel, total utbetalning av vinster och totala antalet behållna insatser. Förutsatt att skattepliktigt automatspel efter en övergångsperiod skulle få bedrivas endast på automater, som är försedda med i särskild ordning

plomberade räkneverk av godkänt slag, förordar utredningen en procentuell beskattning av behållningen av automatspelet.

Även beträffande roulettspelet föreslår utredningen en procentuell skatt på behållningen. Någon motsvarighet till automaternas räkneverk finns visserligen inte här, men utredningen anser att ett godtagbart underlag för beskattningen kan erhållas genom särskilda bokföringsföreskrifter och särskilda anordningar för mottagande, förvaring och utlämnande av pengar och spelmarker.

Utredningens förslag i nu ifrågavarande delar har fått ett blandat mottagande av remissinstanserna. Från några håll har efterlysts överväganden om överförande av all spelverksamhet i statlig eller kommunal regi för att på så sätt eliminera privata vinstintressen. Det helt övervägande antalet remissinstanser ställer sig emellertid positiva till en beskattning av automat- och roulettspelet. Ett par remissinstanser avvisar en beskattning oavsett vilken form den ges under erinran bl. a. att avkastningen av spelverksamhet inkomstbeskattas i vanlig ordning. Företrädare för restaurangnäringen har vänt sig mot att utredningens förslag syftar till en beskattning av arrangörernas vinster. I stället borde man ha sökt finna någon form för beskattning av spelarnas vinster. Enstaka anmärkningar har också riktats mot att knyta skattskyldigheten till ägaren av spelutrustningen.

Den föreslagna omfattningen av beskattningen har i allmänhet godtagits av remissinstanserna men önskemål har framställts om undantag för exempelvis restaurangrouletter och visst automatspel.

I övrigt har erinringar i första hand riktats mot den av utredningen föreslagna tekniska utformningen av beskattningen. Flertalet remissinstanser har förordat en licensavgift framför en procentuell skatt. Förväntade kontrollproblem och redovisningssvårigheter har genomgående utgjort grund för detta ståndpunktstagande. Härvid har några remissinstanser pekat på möjligheter till manipulation med spelautomater och räkneverk, medan andra ifrågasatt om en beskattning av roulettspelet efter de av utredningen föreslagna riktlinjerna inte kräver förordnande av särskilda kontrollanter, som efter varje speldag övervakade avstämningen av spelet.

Innan jag går in på enskildheterna i utredningens skatteförslag, vill jag erinra om att utredningsuppdraget ej omfattat frågan om överförande av spelverksamheten i statlig eller kommunal regi. Jag avser ej heller att i det följande gå in på dessa spörsmål. I enlighet med utredningens förslag och den mening som uttalats av det helt övervägande antalet remissinstanser förordar jag en beskattning som tar sikte på arrangörernas behållning eller vinst av automat- och roulettspelet. Jag biträder också förslaget att skattskyldigheten i princip skall åvila ägaren av spelutrustningen och inte tillståndsinnehavarna. Därmed begränsas antalet skattskyldiga väsentligt. Den som bedriver automat- eller rou-

lettspel med upplåten utrustning bör dock, som utredningen föreslagit, vara subsidiärt ansvarig för skatten.

Beskattningen bör vara generell och omfatta i princip allt sådant automat- och roulettspel, för vilket krävs särskilt tillstånd i enlighet med vad som tidigare anförts. Jag delar också utredningens uppfattning, att det i princip inte bör göras några undantag med hänsyn till exempelvis platsen för spelets bedrivande eller spelinsatsens storlek.

I detta sammanhang vill jag dock erinra om att utredningen föreslagit möjlighet för beskattningsmyndigheten att medge undantag från skyldighet att erlägga skatt för spel med låga insatser på enklare automater som erbjuder låga vinstmöjligheter. Några remissinstanser har efterlyst en närmare precisering av en sådan befogenhet för beskattningsmyndigheten och någon har helt avstyrkt förslaget i denna del. Liksom utredningen anser jag att möjlighet bör finnas att i särskilda fall dispensera från skattskyldighet. En ytterligare precisering eller bindning av beskattningsmyndigheten kan dock tänkas motverka syftet att från beskattning undanta spel som t. ex. med hänsyn till spelapparaturens beskaffenhet framstår som helt oskyldigt vid jämförelse med spel på s. k. enarmade banditer. Jag anser dock att spel på sådana och jämförliga automater alltid bör beskattas oavsett insatsens storlek och vinstmöjligheterna.

Liksom utredningen anser jag att valet i fråga om utformningen av beskattningen står mellan en skatt på behållningen av spelet och en skatt i form av en fast avgift. Utredningen har för sin del förordat den förstnämnda lösningen, främst av det skälet att den erbjuder en jämnare och likvärdigare beskattning än en fast avgift. Ett flertal remissinstanser förordar emellertid en fast avgift under åberopande av att den beskattningsformen har väsentliga fördelar från kontrolltekniska och andra praktiska synpunkter. Även om jag har full förståelse för utredningens motiveringar anser jag att de invändningar som vid remissbehandlingen rests mot den förordade lösningen har sådan tyngd att de ej kan lämnas utan beaktande. Jag har därför ansett mig böra frångå den av utredningen förordade lösningen och förordar i stället att en beskattning av såväl automat- som roulettspelet införs i form av en fast avgift, licensavgift. Sedan erfarenheter vunnits av en på detta sätt anordnad spelskatt och bättre överblick av spelverksamheten erhållits, bör dock övervägas att få till stånd en mera likvärdig beskattning i principiell överensstämmelse med utredningens förslag.

Vid den av mig förordade beskattningsformen bortfaller behovet av att förse spelautomaterna med särskilda för skattekontrollen avsedda räkneverk.

Automatspelet kan, framhåller utredningen, bedrivas utan några mera omfattande arrangemang. För roulettspelet är situationen något annorlunda. Spelet kräver croupierer och kassapersonal och vidare

fordras lokalutrymmen av helt andra mått än för automatspel. Med hänsyn bl. a. till dessa förhållanden har utredningen funnit det motiverat att beskatta automatspelet efter en högre skattesats än roulettspelet. För automatspel föreslås att skatten skall utgöra 50 % av behållningen i varje automat eller, enligt en supplementär regel, 7,5 % av insatserna. I fråga om roulettspelet föreslås, att skatten skall utgöra 30 % av behållningen och att ett generellt skatteavdrag om 3 000 kr. per år och speltillstånd medges. Supplementärregeln för automatspelet har bestämts med hänsyn till att automaterna normalt beräknas ge arrangörerna en behållning av 15 % av spelinsatserna.

Förslagen beträffande skattens avvägning har biträts eller lämnats utan erinran av de flesta remissinstanserna. Företrädare för spelautomatbranschen och restaurangnäringen har dock förordat lägre skatteuttag för båda spelformerna.

Med den av mig förordade formen för beskattningen kommer frågan om skattens avvägning delvis i ett annat läge. Med utgångspunkt från utredningens förslag om en beskattning med 50 % av behållningen av automatspel, förordar jag att skatten (licensavgiften) för sådant spel sätts till 500 kr. per månad och automat. Man torde kunna räkna med att statsverket vid denna skattesats kommer att tillföras ca 25 milj. kr. för helt år räknat.

De av utredningen uppmärksammade förhållandena som motiv för en lägre skattesats i kombination med ett generellt grundavdrag för roulettspelet förtjänar beaktande också vid en beskattning i form av licensavgift. Mot bakgrund härav synes skäligt att roulettspel som bedrivs under tre eller flera dagar i veckan beskattas högre än spel som bedrivs en eller två gånger i veckan. Jag förordar att skatten i förstnämnda fallet skall utgöra 3 000 kr. i månaden och annars 2 000 kr. i månaden räknat per speltillstånd. En beskattning av roulettspelet i enlighet härmed kan beräknas tillföra statsverket intäkter med 5 à 7 milj. kr. för helt år.

Som tidigare nämnts har utredningen betraktat förslaget såvitt rör *bingospel* som en teknisk omläggning av redan gällande beskattning. Som skäl härför anføres, att nuvarande system med stämpelskatt och lotterivinstskatt på bingospel inrymmer allvarliga brister. Utredningen föreslår en generell beskattning av bingospelet och att den ges formen av en skatt på spelinsatserna. Utredningen har i detta sammanhang även tagit upp frågan om s. k. automatbingo i skattehänseende bör anses som automatspel eller bingospel. Med hänsyn till spelreglerna och sättet för dragning av vinnande nummer har utredningen stannat för att betrakta automatbingon som en variant av bingospelet.

Utredningen anser att bingospelet liksom hittills skall förbehållas ideella och andra liknande intressen. Vid avvägningen av den föreslagna skatten har utredningen bl. a. med hänsyn härtill utgått från en i prin-

cip oförändrad beskattning av redan nu skattebelagt bingospel. I enlighet härmed föreslås att skatten skall utgöra 5 % av spelinsatserna.

Utredningens skatteförslag har i denna del ej mött några erinringar vid remissbehandlingen. Jag finner också förslaget väl avvägt och förordar en beskattning av bingospelet i enlighet med utredningsförslaget. Detta innebär bl. a. att jag i likhet med utredningen anser att automatbingo i skattehänseende bör betraktas som en variant av bingospel. Statens intäkter av en beskattning av bingospel kan beräknas till 20 à 25 milj. kr. för år räknat.

I fråga om den praktiska utformningen av spelskatten anser jag i likhet med utredningen att RSV bör vara beskattningsmyndighet och att samtliga skattskyldiga bör registreras där. Anmälan om registrering bör ske viss tid innan den skattepliktiga verksamheten upptas.

I likhet med vad som gäller för annan indirekt beskattning bör spelskatten redovisas fortlöpande på grundval av deklARATIONER för bestämda redovisningsperioder. Jag förordar att redovisningsperiod skall för automat- och roulettspel utgöras av kommande kalenderkvartal och för bingospel förflutet kalenderkvartal. Redovisning bör i princip ske separat för varje speltillstånd. RSV bör dock ha möjlighet att i särskilda fall medge gemensam redovisning för flera speltillstånd. Vidare förordas att i fråga om automat- och roulettspel deklaration skall lämnas senast den 15 i månaden innan redovisningsperiodens början och i fråga om bingospel senast den 15 i månaden efter utgången av den redovisningsperiod deklarationen avser.

På redovisningsperioden belöpande spelskatt bör i enlighet med vad som allmänt gäller i fråga om indirekt skatt erläggas samtidigt med att deklaration lämnas. Förutsättningen för att bedriva automat- eller roulettspel bör vara att skatten erlagts för den kommande redovisningsperioden. Med hänsyn till att skattskyldighet enligt den förordade utformningen kommer att i betydande omfattning åvila annan än den som har speltillstånd, nämligen den s. k. utställaren, är det angeläget att det på något sätt kan klart markeras att skatten erlagts. Även spelarna har intresse härav. Jag förordar därför, att mot skattebetalningen skall lämnas särskilda skattekvitton, som på den skattskyldiges initiativ skall anbringas på fullt synligt sätt som bevis för att skattskyldigheten fullgjorts för viss spelautomat eller speltillstånd. Utformningen av ett sådant kontrollsystem bör kunna anförtros RSV.

Inträder skattskyldighet i fråga om automat- eller roulettspel under löpande kalenderkvartal, bör skatten för det kvartalet utgå med belopp, som svarar mot så stor del av skatten för helt kalenderkvartal, som belöper på den eller de kalendermånader, skatteplikten gäller. Återkallas speltillstånd eller upphör av annan anledning skattepliktig spelverksamhet, bör efter ansökan skatt återbetalas för tid då spelverksamhet ej bedrivits. Skattskyldigheten bör härvid anses upphöra vid utgången av

den kalendermånad spelverksamheten avbröts. Ansökan om återbetalning bör göras inom viss kortare tid efter redovisningsperiodens utgång, förslagsvis inom 15 dagar därefter.

Vid utformningen av skatteförslaget har utredningen låtit de s. k. punktskatterna tjäna som förebild. För flertalet av dessa skatter gäller förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning när det gäller uppbörd, redovisning, kontroll, ansvar m. m. Utredningen har funnit det naturligt att också spelskatten inordnas under denna förordnings bestämmelser. Vidare föreslås att skattebrottslagens tillämpningsområde utsträcks till att omfatta också spelskatten. Jag finner det naturligt att spelskatten inordnas i redan gällande regelsystem i enlighet med utredningens förslag. Den nämnda förordningens bestämmelser om förhandsbesked lämpar sig emellertid inte för spelskattens del. Jag förordar därför att särskilda bestämmelser i fråga om förhandsbesked rörande skattskyldighet till spelskatt tas in i förordningen om skatt på spel. Därjämte bör lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar göras tillämplig på spelskatten. Härutöver vill jag framhålla, att spelskatten givetvis är att betrakta som sådan speciell för rörelsen utgående skatt som är avdragsgill vid inkomsttaxeringen enligt 29 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) (KL). Den förordade omläggningen av beskattningen av bingospelet bör inte föranleda att vinst i sådant spel skall inkomstbeskattas. Detta blir inte heller följden av här förordade lösningar. Vinst i bingospel blir alltså att betrakta som vinst i svenskt lotteri och därmed enligt 19 § KL undantagen från inkomstskatt.

Utredningens förslag innebär, som jag tidigare nämnt, att det krävs särskilt tillstånd för att få bedriva skattepliktigt spel. Anordnande av sådant spel i förvärvssyfte utan tillstånd skulle därmed anses som olagligt. Utredningen har föreslagit att såväl anordnare som deltagare i sådant spel bör dömas för olovligt spel till böter eller fängelse i högst ett år. Vid grovt brott föreslås ett straffmaximum av två års fängelse. Utrustning som använts för olovligt spel samt uppburna insatser och vinster föreslås böra kunna förverkas.

Vissa anmärkningar har vid remissbehandlingen riktats mot förslaget i dessa delar. Den i det föregående förordade lösningen innebär, att reglerna om villkoren för anordnande av skattepliktigt spel tas in i LF. Enligt min mening saknas anledning att vid sidan av nu gällande ansvarsbestämmelser i LF införa särskilda straffbestämmelser för annat fall än då skattepliktigt automat- eller roulettspel uppsåtligen eller av oaktsamhet bedrivits utan att skatten erlagts. Bestämmelser härom bör tas in i spelskatteförordningen. Sådant brott bör även föranleda förverkandepåföljd i samma utsträckning som i det föregående förordats beträffande brott mot LF.

Utöver tidigare nämnda författningsändringar föranleder omläggningen av beskattningen av bingospelet ändringar i lotterivinst- och stämpelskatteförfordningarna.

Med hänsyn till det förberedelsearbete hos både myndigheter och enskilda som kommer att erfordras, förordar jag att spelskatten införs fr. o. m. den 1 april 1973. I fråga om bingospel bör den nya beskattningsformen ej äga tillämpning på spel som enligt meddelat tillstånd eller gjord anmälan påbörjats men ej avslutats före den 1 april 1973.

Hemställan

Under åberopande av vad jag sålunda har anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga upprättade förslag till

1. förordning om skatt på spel,
2. lag om ändring i lotteriförfordningen (1939: 207),
3. lag om ändring i skattebrottslagen (1971: 69),
4. lag om ändring i lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.,
5. förordning om ändring i förordningen (1928: 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster,
6. förordning om ändring i stämpelskatteförfordningen (1964: 308).

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten